

Vlaams
Parlement

vergadering **C312**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 3 juni 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over studierendement in het hoger onderwijs – 3564 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het afhaken van studenten met een studietoelage tijdens hun studie in het hoger onderwijs – 3579 (2020-2021)	3
VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het advies Bouwstenen voor een betaalbaar hoger onderwijs van de Vlaamse Onderwijsraad – 3581 (2020-2021)	11
VRAAG OM UITLEG van Björn Rzoska aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de uitrol van Digisprong – 3595 (2020-2021)	15
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het overleg met het onderwijsveld in het licht van de coronacrisis – 3609 (2020-2021)	21
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de reviewstudie van hoogleraar Erwin Ooghe over de centrale toetsen – 3611 (2020-2021)	26
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over een uitbreiding van het rouwverlof voor onderwijspersoneel – 3625 (2020-2021)	31
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over diversiteit in het onderwijs – 3627 (2020-2021)	34
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over elders verworven competenties – 3630 (2020-2021)	39

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over studierendement in het hoger onderwijs – 3564 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het afhaken van studenten met een studietoelage tijdens hun studie in het hoger onderwijs – 3579 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Het studierendement in het Vlaams hoger onderwijs lijkt al enkele jaren in een dalende trend te zitten: uit cijfers die mijn collega Hannelore Goeman in april van dit jaar opvroeg, blijkt dat de drop-out met 6,32 procent toenam sinds 2016-2017. Natuurlijk rijst dan de vraag hoe die daling in het studierendement te verklaren is, waar die zich exact situeert en vooral wat we beleidsmatig moeten doen om vooruitgang te boeken.

Hoewel alle kansengroepen binnen de studentenpopulatie het moeilijker hebben, blijkt dat vooral beursstudenten het opvallend slechter doen in het hoger onderwijs. Sinds het academiejaar 2016-2017 nam het aantal studenten met een studiebeurs die vroegtijdig met hun studies stopte, met maar liefst 23,6 procent toe, terwijl het aandeel drop-outs bij de niet-beursstudenten met slechts 1,74 procent toenam. Ook wanneer men corrigeert voor de toename van het aantal beursstudenten is er nog steeds een toename van 11,4 procent te zien. Vooral generatiestudenten met een studiebeurs die starten aan een hogeschool lijken het moeilijker te hebben. Daarnaast valt ook op dat beursstudenten er over de hele lijn een lager studierendement halen dan niet-beursstudenten. Ze zetten hun studies sneller stop en ze halen minder goede resultaten in vergelijking met medestudenten die geen statuut als beursstudent hebben.

De inschrijvingskosten voor het hoger onderwijs in Vlaanderen zijn in vergelijking met andere landen relatief beperkt. De mediane studiekost bedraagt ongeveer 1500 euro en omvat onder andere de inschrijving, handboeken, uitstappen, enzovoort. Daarnaast moet er natuurlijk ook gekeken worden naar leefkosten -- onder meer een kot -- en vervoerskosten. Toch valt uit de cijfers hierboven af te leiden dat er nog steeds financiële drempels bestaan die het studiesucces mee bepalen. Hoewel een studiebeurs studenten dus wel toegang geeft om te starten aan een opleiding in het hoger onderwijs, stellen we toch vast, op basis van uw cijfers, minister, dat deze studenten het nog altijd moeilijker hebben om hun studiecarière succesvol te doorlopen.

Maar uit die cijfers zijn ook positieve lessen te trekken: de coronacrisis en de shift naar het afstandsonderwijs lijkt mij in eerste instantie een positief effect te hebben gehad op het studierendement van vooral de werkstudenten. Dat is toch opvallend. En dat is iets wat we post corona in ons hoger onderwijs zeker zullen moeten meegeven. Als we zien dat werkstudenten het zoveel beter doen, dan kan ik dat alleen maar verklaren door te kijken naar het feit dat ze nu veel meer flexibiliteit hebben gekregen bij het uitgesteld volgen van de lessen. Onderwijsinnovaties die tijdens het voorbije academiejaar hun weg vonden naar de onderwijspraktijken kunnen volgens mij echt wel bijdragen tot een verdere democratisering van het hoger onderwijs.

Maar er zijn natuurlijk heel veel vragen te stellen bij deze cijfers. Minister, deze cijfers geven aan dat er een probleem bestaat bij het studierendement van beursstudenten. Welke initiatieven zult u nemen om de oorzaken daarvan verder onder

de loep te nemen en aan te pakken? Uit de reacties in de pers heb ik daar alvast veel bereidheid toe gehoord.

Erkent u de noodzaak om beursstudenten, en bij uitbreiding alle studenten uit andere kansengroepen, naast financiële tegemoetkomingen zoals een studiebeurs ook verdere, gerichte begeleiding aan te bieden?

In uw visienota Voorsprongfonds wordt aangegeven dat er initiatieven genomen zullen worden voor “vernieuwende, innovatieve opleidingstrajecten die zich specifiek richten op kwetsbare doelgroepen”. Echter, daar worden geen voorstellen gedaan om kwetsbare studenten zoals beursstudenten verder te ondersteunen. Welke mogelijkheden ziet u daar om onderwijsinnovaties die door corona naar voren zijn gekomen extra in te zetten en te verankeren met het oog op een gerichtere ondersteuning voor beursstudenten?

Bent u ten slotte bereid om extra investeringen te doen in de studiebegeleidingsinitiatieven van de hoger onderwijsinstellingen, waaronder studietrajectbegeleiding? Ik merk dat gewoon bij mijn eigen faculteit, en wij zijn een van de grootste faculteiten. Ze zijn hier met drie en die overload aan werklast is gigantisch.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Collega Segers heeft de cijfermatige situatie al goed geschetst. Ik ga dat zeker niet herhalen. Het was een zeer pertinente vraag van collega Goeman, en voor mij was de vastgestelde trend verrassend. Hij staat haaks op de gelijke kansen die wij in het hoger onderwijs willen garanderen. Elke student moet – daarover zijn wij het allen eens –, ongeacht zijn sociaal-economische status, op basis van zijn of haar talent de kans krijgen om dat talent te ontwikkelen.

Ik begrijp ook dat het voor u, minister, niet eenvoudig is om eenduidig oorzaken vast te stellen voor die trend. Er zijn verschillende oorzaken denkbaar. Studenten met een studietoelage moeten vaker bijklussen om hun studies te betalen. Professor Onderwijseconomie Ides Nicaise geeft aan dat studenten met een studietoelage vaker studenten met een migratieachtergrond zijn, waarbij ook bijvoorbeeld de taalbarrière een rol speelt. Nog andere oorzaken worden bij de universiteiten en hogescholen zelf gezocht: met name het gebrek aan personeel dat voorhanden is voor een degelijke en effectieve begeleiding. In een korte reactie in het studentenblad Veto geeft u, minister, bij monde van uw woordvoerder, aan dat een kwalitatief en kwantitatief onderzoek aan de gang is en dat op basis daarvan zal worden bijgestuurd.

Ik heb hierover volgende vragen. Hoe evalueert u deze vaststelling? Is zij voor u verrassend? Welke beleidsinitiatieven overweegt u om de verontrustende trend te breken of zelfs om te keren? Kunt u inzicht geven in het onderzoek waarvan sprake is? Welke onderzoeksvragen worden gesteld? Wat is het toepassingsgebied van het genoemde onderzoek? Welke timing heeft dit onderzoek?

De voorzitter: Ik kreeg daarnet niet direct mijn microfoon aan. Zo kon ik de heer Warnez niet eerst proficiat wensen met de geboorte van Kasper.

Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het optimaliseren van de studie-efficiëntie in het hoger onderwijs is een belangrijke doelstelling van de Vlaamse Regering, zoals wordt benadrukt in het Vlaams regeerakkoord. Wij stellen vast dat het studierendement van studenten niet hoog genoeg ligt, dat studenten er alsmaar langer over doen om een diploma te behalen en dat studenten jammer genoeg ook onderweg afhaken. Een lichtpuntje hierbij is evenwel dat de meest recente cijfers, voor het afgelopen academiejaar, positief waren. Maar dat is wellicht atypisch en ongetwijfeld toe te schrijven aan de coronacrisis. Ik betwijfel of wij hier kunnen spreken van een

trendbreuk. Mogelijk is het een eenmalig effect door gebrek aan afleiding en andere activiteiten. Er viel niets anders te doen dan zich te buigen over de boeken. Je kunt je trouwens afvragen of dat effect zou blijven duren als de crisissituatie zou aanslepen. Maar ik ben aan het afwijken.

Wat ik wel belangrijk vind, is dat wij de problematiek benaderen voor alle studenten. Het probleem beperkt zich niet enkel tot beursstudenten of andere kansengroepen. Ik zou ook afzonderlijk focussen op deze groep van studenten. We willen de studie-efficiëntie van alle studenten verbeteren. Elke student is echter anders, elke student heeft andere talenten, noden, eigenheid. Het is niet zo dat alle studenten die een studiebeurs hebben, hetzelfde zijn en dezelfde noden zouden hebben. We werken liever op de noden dan op de achtergrond van studenten. We vertrekken hierbij vanuit het universele ontwerp.

Ik geef een voorbeeld: wij geven vorming aan studenten met faalangst, onafhankelijk of zij nu een studiebeurs hebben of niet. Wij geven vorming aan studenten met eetstoornissen. Wij geven vorming in examenplanning met studietips aan minder goed studerende enzovoort. Dat zijn allemaal gerichte maatregelen, die meer opbrengen dan het zoeken van de gemeenschappelijke deler bij mensen met een studiebeurs.

Er zijn bijlessen, zomerscholen, extra modules en zo voor alles wat studenten nodig hebben: extra taallessen, ondersteuning bij het academisch Nederlands, maar ook wiskunde, psychologische bijstand en dergelijke. Studenten met een studiebeurs proberen we zo goed mogelijk te informeren en te ondersteunen.

Er is het initiatief van 'centen voor studenten', waar alle informatie te vinden is. We hebben het Steunpunt Inclusief Hoger onderwijs (SIHO), dat specifiek Vlaanderenbreed in functie van studenten uit kansengroepen werkt en dat sinds dit jaar op mijn initiatief ook werkt rond het mentale welzijn van studenten. Ook het centraal platform dat het SIHO aan het uitbouwen is met een e-healthaanbod, zal studenten nog meer kansen bieden.

Dit jaar gaan alle zesdejaars secundair onderwijs voor het eerst een folder ontvangen met alle informatie over het aanvragen van studietoelagen, wie er wanneer recht op heeft, wat dat financieel zou kunnen betekenen. Als studenten goed geïnformeerd zijn en sneller hun aanvraag indienen, dan kan die sneller behandeld worden en zal ook dat stress verminderen en studiekansen verhogen. Deze week hebben we de 60.000e studiebeurs toegekend, dat is een record. We zijn in Vlaanderen vooruit.

Een werkgroep met vertegenwoordigers van de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA), de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS), mijn administratie en mijn kabinet, is op basis van een uitgebreide data-analyse op zoek gegaan naar goede maatregelen om de studie-efficiëntie van studenten te verhogen. Deze werkgroep heeft vastgesteld dat er bij de beursstudenten een grote groep is met een laag studierendement: ongeveer 30 procent van de studenten met een studietoelage heeft een studierendement van minder dan 30 procent.

Studenten met een studietoelage komen ook vaak uit kwetsbaardere groepen. Het gebeurt dat beursstudenten ongeacht hun studietoelage toch nog bijklussen om te kunnen studeren, wat natuurlijk een extra druk op deze studenten legt en nefast is voor hun studierendement. Dit zou een van de verklaringen kunnen zijn.

De maatschappelijke context en het feit dat men een steeds diversere en grotere instroom kent in het hoger onderwijs, speelt wellicht ook een rol. Studiebegeleiders worden hierdoor steeds meer belast.

We kunnen dus verschillende mogelijke oorzaken naar voren schuiven, maar op dit moment zijn we niet zeker van de precieze causale verbanden. Er is kwalitatief onderzoek nodig om in kaart te brengen welke factoren een rol spelen.

Goede mentoring en studiebegeleiding zijn belangrijk. Het is belangrijk dat de hogeronderwijsinstellingen hier voldoende in investeren en het is mijn overtuiging dat ze dat ook doen. Ook hier wil ik benadrukken dat een goede begeleiding zeer belangrijk is voor alle studenten met een laag studierendement.

Er werd verwezen naar de mogelijke rol van het Voorsprongfonds hoger onderwijs. Ik zie dat als een grote kans voor een doorstart na de coronaperikelen, om enkele al lang hangende aandachtspunten zoals rationalisatie en een beter beleid voor levenslang leren aan te pakken via dat fonds, maar ook om zaken die goed zijn gelopen het afgelopen jaar, te behouden. Het afstandsonderwijs is in het hoger onderwijs verplicht en snel ingevoerd, met vallen en opstaan hier en daar, maar het zou zonde zijn om het nu volledig weer te vervangen door onderwijs op de campus. We kunnen misschien ook positieve gevolgen overhouden aan corona. Ik voorzie voor het Voorsprongfonds een eenmalige impulsfinanciering van 60 miljoen euro.

Momenteel werkt mijn administratie, samen met de hogescholen en universiteiten, een voorstel uit van operationalisering van het Voorsprongfonds. U hoort daar weliswaar meer over.

Ik sluit af door de studenten die momenteel aan het luisteren of kijken zouden zijn, van harte alle succes toe te wensen om dit academiejaar toch nog op een mooie manier af te sluiten. Het is moeilijk om met dit mooie weer verleidingen als de terrasjes en straks ook het EK te weerstaan. Want nu komt alles samen. Alles wat tevoren niet mocht, mag nu plots allemaal en net in een periode waarin je wordt verondersteld je te concentreren op andere zaken. Dat maakt het misschien dubbel zo moeilijk. Het is nog even doorbijten. Ik wens u van harte alle succes.

Voorzitter, ik heb bij dezen geantwoord op alle vragen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Minister, u hebt veel gezegd. Maar er is ook heel veel nog niet gezegd. Ik weet nu al dat ik straks, na het aflopen van mijn vraag, op mijn honger zal blijven zitten.

Ik vind het een zeer goed idee dat u deze werkgroep hebt opgestart. Ik kijk er echt naar uit wat dat zal opleveren. En eigenlijk zou ik nu al willen voorstellen dat we daar op dat moment ook een gedachtewisseling rond zouden organiseren. Want wat er uiteraard niet mag gebeuren – en we zeggen dat vaak – is dat je afkomst je toekomst bepaalt. Maar uit de cijfers die werden opgevraagd en die u hebt gegeven, blijkt dat dat toch wel het geval dreigt te zijn. En dat mogen we echt niet laten gebeuren. In ons land is onze enige grondstof onze hersenen. We mogen geen enkel talent verspillen. Wanneer je ouders het moeilijker hebben, wanneer ze het Nederlands niet machtig zijn, mag dat je eigen talenten niet in de weg staan. Je moet alles kunnen halen uit de capaciteiten waarover je beschikt.

Als wij nu vaststellen dat er een groeiende kloof is tussen de zwakste en de sterkste studenten, moeten we daar extra op inzetten. Want u zei daarnet dat u zich niet per se wilt focussen op die groep van beursstudenten. Maar wat moeten we dan wel doen? Die werkgroep is alvast een eerste goede zaak.

We hebben met z'n allen gezien dat corona de ongelijkheden alleen maar heeft versterkt. Ik heb dat vorig jaar ook gezien bij het lesgeven en het examineren. Maandag begin ik opnieuw, met mondelinge examens langs digitale weg. Dan merk je, één, dat er veel te leren valt. De cijfers zeggen dat de studenten het in het algemeen beter doen, en zeker de werkstudenten. Dat heeft te maken met de opnames van de lessen. Ik zie dat trouwens ook bij mijn studerende zonen. We zullen dat meenemen. We zullen dat behouden. Ik ben vastbesloten om, of ik nu

in het auditorium lesgeef of digitaal, die opnames ter beschikking te blijven stellen, want die helpen ongelooflijk goed, en zeker de werkstudenten.

Twee, we dachten dat de digitale kloof gepasseerd was. Dat is echter niet zo. Ook in het hoger onderwijs zijn er heel wat studenten zonder laptop, zonder goed netwerk, zonder goede wifi, maar ook zonder een rustige plek om te studeren. Zelfs bij het afnemen van examens heb ik vaak heel veel lawaai gehoord op de achtergrond, zodat ik dacht: komaan! Een student die zelfs zijn examen niet in alle rust kan afleggen, dat is niet goed.

Mentorschap en studiebegeleiding zijn ongelooflijk cruciaal. Maar daar zijn echt handen tekort. Echt waar. Ik kan u dat vanop het terrein meegeven: we hebben daar gewoon handen tekort.

Wat ook uit de cijfers blijkt – wij hebben de cijfers opgemaakt en ze zijn ook wel duidelijk – is dat het belangrijk is dat we een tweede kans blijven geven aan de studenten. Minister, bent u bereid om te bekijken hoe we de verschillen tussen instellingen inzake heroriëntering kunnen verklaren? Want uit onze cijfers zien we bijvoorbeeld dat de UGent en de UHasselt het veel beter doen ten aanzien van de heroriënteerders. Ze doen het significant beter dan de andere universiteiten. Zo zijn de criteria in bijvoorbeeld de KU Leuven veel strenger: als je niet een derde van de punten hebt behaald, mag je gewoon niet meer opnieuw inschrijven. Dat blijkt niet goed te zijn. Want de eerste studiekeuze die je maakt, is het diploma dat je wilt behalen.

Minister, bent u bereid om de analyse te maken? En ten tweede, bent u bereid om te kijken naar de best practices van bijvoorbeeld de UGent en de UHasselt? Ik verwijs ook naar de VUB. Wij hebben natuurlijk heel veel studenten met migratieachtergrond en beursstudenten, omdat we in Brussel gevestigd zijn. Bent u bereid om na te gaan hoe we kunnen leren uit die best practices?

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, u geeft aan dat u maatregelen wilt voor alle studenten, en dat lijkt mij uiteraard terecht. We moeten iedereen ondersteunen, daar is geen twijfel over. Toch denk ik dat een pleidooi voor gerichte maatregelen op zijn plaats is, gerichte maatregelen die uiteraard ook voor iedereen beschikbaar zijn. Want als uit dat onderzoek bijvoorbeeld zou blijken dat taal een dermate belangrijk gegeven is voor het studierendement, dan moeten we daarop gaan inzetten. Als blijkt dat de hoogte van de studietoelage cruciaal is voor het studierendement, moeten we daarop inzetten. We zien ook uit de cijfers dat studenten met een functiebeperking sneller afhaken. Misschien is er daar een kader nodig dat sterker is.

Ik denk dat dat pleidooi voor gerichte maatregelen op basis van onderzoek toch wel een terecht pleidooi is om het recht op onderwijskansen te garanderen, ook omdat dat misschien net de 'quick wins' kunnen zijn om die cijfers van dat studierendement omhoog te brengen.

Ik kijk dus zeker uit naar de resultaten van de werkgroep die u hebt opgericht. Dat is een goed initiatief. Ik heb nog de bijkomende vraag of u zicht hebt op de timing van de resultaten rond die werkgroep, minister.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik denk dat we hier een belangrijk thema aansnijden, en ik deel de mening van de minister dat we moeten kijken naar al onze studenten. Ik hoor collega Segers zeggen dat ze haar lessen opneemt. Ik denk dat dat voor alle studenten een belangrijk gegeven is en dat dat handig zou zijn. Ik kan u trouwens iets verklappen. In mijn studententijd bestonden er nog minidiscs,

dat was toen revolutionair. We namen daar zelf ook een aantal lessen mee op om die nadien opnieuw te kunnen beluisteren. En dat heeft toch een aantal studenten geholpen. Daar ben ik het dus alleszins mee eens.

De minister heeft gezegd dat we het verder moeten onderzoeken en analyseren. Vervolgens hoor ik toch minstens één collega, die zelf ook aan de universiteit werkt, zeggen dat ze daar toch iets in ziet. We moeten toch opletten, want een verband en een causaliteit is toch nog altijd niet hetzelfde, collega Segers. Ik roep toch op om minstens het onderzoek dat de minister naar voren heeft geschoven, af te wachten. We zien inderdaad iets, maar we weten niet wat dat is.

Ten derde verwijs ik graag naar het regeerakkoord. In ons regeerakkoord hebben we echt op een aantal punten in verband daarmee ingezet. Voor wie het erbij wil nemen: pagina 38 en 39 kan ik zeker aanbevelen. Daar hebben we het over de viertrapsraket. Daar moeten we ook goed kijken naar de oriëntatie van studenten. Want dat is ook een belangrijk punt. Als studenten niet slagen, moeten we dat dan in grote mate toewijzen aan het feit dat ze te weinig ondersteuning hebben gehad? Ik wil dan eerder kijken naar wat we daarin zeggen: wat was de carrière in het secundair onderwijs? Hoe was die oriëntatieproef? Wat werd er gedaan rond heroriëntering en dergelijke meer? Dat lijkt mij minstens even belangrijk te zijn. Minister, kan dat ook meegenomen worden in de analyse?

Een laatste punt dat ik wil aanstippen is dat we natuurlijk spreken over studenten in het hoger onderwijs en studenten aan de universiteit. Studentenbegeleiding, studentenondersteuning, kijken waar ze nood aan hebben, is dat belangrijk? Ja. Maar ik wil hier een docent quoten, het zijn niet mijn eigen woorden: "Op een bepaald moment was ik aan het twijfelen of ik mijn eigen masterverhandeling aan het lezen was, dan wel het resultaat van wat de student zelf had gemaakt om aan te tonen dat hij zelfstandig onderzoek kan doen." Daar moeten we op een bepaald moment voor opletten. Als er te veel nood is aan ondersteuning en begeleiding is heroriëntatie misschien wel op zijn plaats.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ik dank de collega's voor de interessante vraag. De cijfers zijn wat ze zijn. We kunnen er niet naast kijken. De uitval bij studenten met een beurs ligt gevoelig hoger dan bij studenten zonder beurs. Dat is ook een kloof die groeiend is, en die zich vooral bij de hogescholen wat situeert, als ik de cijfers goed bekijk. Maar de minister heeft het ook gezegd: we hebben allemaal een beetje het raden naar de oorzaken. We hebben allemaal ongeveer wel een idee, maar het is toch niet helemaal duidelijk. Wat wel duidelijk is, is dat de oorzaken zeer divers zullen zijn. Daarom zullen we ook met een zeer diverse aanpak moeten komen. Daarom juichen wij ook toe dat u daarvoor een werkgroep hebt opgericht.

Ik sluit mij een beetje aan bij de vraag van collega Warnez, want die werkgroep is toch al een tijdje bezig. Ik heb nog schriftelijke vragen daarover teruggevonden. De werkgroep is al in de loop van vorig jaar opgericht. Mijn vraag is wanneer wij daarvan de definitieve resultaten verwachten. Het is toch, zoals collega Daniëls zegt, een belangrijke topic uit het Vlaams regeerakkoord om het studierendement omhoog te krijgen. Dat is in de eerste plaats belangrijk voor de studenten zelf en voorts ook om ervoor te zorgen dat wij geen nutteloos geld stoppen in hoger onderwijs.

Een deelaspect daarvan is de vraag naar de studievoortgangsmatregelen die de instellingen zelf hebben gevonden en toepassen en in hoeverre er daarin een grote diversiteit is. We moeten daar ook eens naar kijken. Moeten we niet meer eenvoudigheid brengen in de maatregelen van studievoortgangsbewaking van de verschillende instellingen van hoger onderwijs, universiteiten en hogescholen? Meer specifiek wordt er bij de hogescholen een probleem gemeld dat het niet altijd even duidelijk is, dat de communicatie aan de studenten en potentiële studenten beter

moet worden. Je moet goed weten als je aan een instelling een bepaalde studie aanvat, welke studievoortgangsbewaking er gehanteerd wordt en dat, als je er niet aan voldoet, de studie niet kunt voortzetten. Dat is een boodschap die wij ook moeten durven brengen. Net zoals collega Daniëls vind ik de heroriëntatie ook cruciaal. Als je ziet dat het nooit zal lukken, moet je dat ook durven zeggen. Dan moeten wij niet proberen om de pijn te rekken.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Ik heb hierover ook een aantal artikels in de pers gelezen, met titels zoals "Hoger onderwijs verdrinkt massaal beursstudenten". Tja, dat is toch wel wat tendentius, alsof universiteiten bewust beursstudenten naar de uitgang zouden leiden. Dat lijkt mij alleszins geen goede weergave van de werkelijke complexiteit in deze kwestie. Beursstudenten vallen sneller uit dan niet-beursstudenten. Hoe komt dat? Er zijn inderdaad heel wat onduidelijkheden over de oorzaken hiervan. Onze fractie heeft hierbij toch enkele bedenkingen. Beursstudenten zitten vaker bij de lagere SES-geledingen (socio-economische status) van onze maatschappij. Het is bekend dat die groep vaker gekenmerkt wordt door hinderpalen om tot goede leerprestaties te komen, zonder dat zij gediscrimineerd worden door een instelling van het hoger onderwijs of door de overheid.

Ik denk dat wij ons eerder de vraag moeten stellen in hoeverre jongeren in lagere SES-groepen vaker een foute studiekeuze maken bij de overgang van het middelbaar naar het hoger onderwijs. Misschien kunnen een grotere verspreiding van de Columbusoriëntatieproef in het zesde middelbaar en een betere informatieverstrekking vanwege de hogere onderwijsinstellingen zeker nuttig zijn. Maar meer doorslaggevend zullen en moeten de ijkingsstoetsen zijn. Zo kan men inschatten of een student al dan niet een goede startpositie heeft voor een bepaalde richting waardoor foute studiekeuzes zoveel mogelijk kunnen vermeden worden.

Als blijkt dat studenten een opleiding zeker aankunnen maar het moeilijk hebben door sociaaleconomische problemen, dan kunnen zij begeleid worden. Er bestaan daarvoor nu al veel manieren en diensten in onze instellingen van hoger onderwijs. Dan is het belangrijk dat de overheid voldoende blijft investeren in de studentenvoorzieningen. Zeker voor volgend academiejaar verwacht ik een grote financiële fall-out door de coronacrisis. De cijfers van het coronajaar 2019-2020 moeten wij voorzichtig beschouwen. Er waren studenten die het deze winter moeilijk hadden om hun studies vol te houden. Door de coronacrisis vrees ik dat de drop-out van dit academiejaar, 2020-2021, hoger zal zijn. Voor een deel zal dat te maken hebben met financiële factoren, vooral dan voor werkstudenten. Maar een groot deel zal ook veroorzaakt zijn door psychosociale factoren, zoals de minister ook al aanhaalde. Wij hebben al heel wat alarmsignalen horen afgaan. Een betere investering in studentenvoorzieningen en in psychosociale dienstverlening zal hopelijk eerst en vooral die groepen met risico op drop-out ondersteunen.

Waar we zeker waakzaam voor moeten zijn, is de hoge drop-out bij studenten met een functiebeperking. Hier moeten we meer de concrete noden van de studenten in kaart brengen en in de mate van het mogelijke remediëren. Veel hogeronderwijsinstellingen doen hier al inspanningen toe, maar de vraag is natuurlijk of dat voldoende is. Dat zou het best verder onderzocht worden.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik hoor in de bijkomende vragen tal van redenen waarom het studierendement van bepaalde groepen lager is. Ik hoorde dat het zou kunnen liggen aan de lagere SES-score, aan geen of een oudere computer, een slecht netwerk, geen plaats om te studeren, een functiebeperking, een slechte studiekeuze. Er worden al remediëringen naar voren geschoven. Ik weet niet waaraan het ligt, ik zou ook suggesties naar voren kunnen schuiven.

Minister, is de scope van de werkgroep voldoende ruim om breder te kijken dan we tot nu toe deden? We zijn allang aan het nadenken en maatregelen aan het nemen, maar we hebben nog geen duurzaam succes geboekt. Worden de hoger-onderwijsinstellingen actief betrokken bij de werkgroep? Als dat niet gebeurt, zou ik willen vragen om dat alsnog te doen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Veel tussenkomsten gaan grosso modo in dezelfde richting. Men zoekt naar de causaliteit en oorzaken van de daling van of lagere studie-efficiëntie bij studenten met een studiebeurs. Dat moeten we echt eens kwalitatief onderzoeken.

De betrokken werkgroep heb ik geduid. Wie zit daar in? Dat zijn de VLIR, de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor), de VVS en mijn administratie en kabinet. In eerste instantie voeren we een uitgebreide data-analyse. Dat is kwantitatief. We moeten dat aanvullen met kwalitatief onderzoek. Met de cijfers alleen – dat is de discussie die zich nu afspeelt – kan je maar blijven gissen naar sommige oorzaken of causale verbanden.

Er werd heel terecht verwezen naar oriëntatie. Wat mij betreft, is de problematiek natuurlijk ook onlosmakelijk verbonden met de studie-efficiëntie, de toetsing en remediëring. 'Tout se tient' in dit verhaal. Dat is ook een voorwerp van betrokken werkgroep.

Tot slot, ik zei dat het studierendement wel gestegen is in het academiejaar 2019-2020, een half coronajaar. Het is gestegen met 2 à 3 procent, dat is een gevoelige stijging, maar dat zal wellicht maar een eenmalig effect zijn.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Dank u voorzitter, dank u minister, en alle collega's om aan te sluiten. We zitten hier op een heel belangrijke thematiek. Ik weiger te geloven, en jullie met mij, dat de drop-out van beursstudenten, die dan nog eens sterk is versterkt door corona, te wijten zou zijn aan de lagere competenties van de studenten. Er zijn andere oorzaken. Die zijn complex, en daar moeten wij, meerderheid en oppositie samen, ons grondig over buigen. Het is een fundamenteel probleem. We mogen geen enkel talent in onze maatschappij verloren laten gaan. Het kan niet zijn dat je afkomst je toekomst en je kansen in het leven gaat bepalen.

De werkgroep is goed. Verschillende collega's vroegen naar de timing van de resultaten. Minister, het onderzoek dat u voert is ook nodig. Ik zou willen oproepen om de cijfers structureel vrij te geven, zodat ook de universiteiten zich daar kunnen over buigen.

Ten slotte wil ik nog iets zeggen met betrekking tot de heroriëntatie. Collega Daniëls, u zegt dat het bij de heroriëntatie zit. Nee, als uit die cijfers blijkt dat de universiteit die het strengste is qua heroriëntatie, significant de slechtste cijfers haalt, dan moeten we dat herbekijken. We moeten dat bekijken. Want het kan zijn dat je moet heroriënteren, maar je had wel voor de richting gekozen die je wilde doen. De structurele problemen die nu naar boven komen, zijn toegang tot wifi, computer, begeleiding, werkplek, en ook het feit dat beurstudenten vaak ook moeten werken. Als die problemen meespelen, dan is heroriëntering niet de oplossing. Want die fundamentele, structurele problemen blijven.

Minister, één, ik wil de collega's voorstellen om daar eens een gedachtewisseling over te houden of een hoorzitting met een aantal experts.

Twee, het lijkt mij essentieel dat die cijfers worden vrijgegeven. Over de grenzen van meerderheid en oppositie heen moeten we deze problematiek verder aanpakken, zodat iedereen de kans krijgt die hij verdient.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Voorzitter, collega's, het lijkt mij een goed idee van collega Segers dat we, op het moment dat de resultaten er zijn, een hoorzitting houden over het studierendement.

Ik wil iets verduidelijken. Collega Daniëls, ik steun u absoluut in het feit dat we op zoek moeten gaan naar versterkende maatregelen voor alle studenten: oriëntatie, snelle heroriëntatie. Anderzijds is mijn pleidooi dat we onze ogen er niet voor mogen sluiten dat de ene groep gewoon sneller afhaakt dan de andere. Dat is een kwantitatief gegeven. Ik zie het onderzoek en de resultaten. Ik denk dat de minister daar terecht van zegt dat het niet enkel kwantitatief mag zijn, maar ook kwalitatief.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Die-renwelzijn en Vlaamse Rand, over het advies Bouwstenen voor een betaalbaar hoger onderwijs van de Vlaamse Onderwijsraad – 3581 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Voorzitter, de vraag om uitleg ligt in dezelfde lijn als de vorige vragen, maar dan niet over het studierendement, maar over de betaalbaarheid zelf. De vraag gaat over het rapport dat de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) op 11 mei heeft uitgebracht naar aanleiding van de studiekostenmonitor van eind 2020, om het hoger onderwijs betaalbaarder te maken. De Vlor zei dat, ondanks de reeds genomen acties, de financiële drempel voor studenten in het hoger onderwijs nog steeds te groot is. Vandaag vindt een op de drie studenten het hoger onderwijs moeilijk betaalbaar.

Dit zorgt ervoor dat voor 7 procent van de studenten de betaalbaarheid een grote tot zeer grote rol speelt in de keuze voor een studierichting. Voor 12 procent is dat het geval bij de keuze van de universiteit of hogeschool.

Dat is niet onlogisch, omdat de ene studierichting nu eenmaal duurder is dan de andere. De studiekosten, naast de leefkosten of indirecte kosten, voor bijvoorbeeld Letteren bedragen jaarlijks 1265 euro. Voor Kunsten is dat 2060 euro. De mediane studiekost van een opleiding is 1500 euro.

De Vlor wil daarom actie ondernemen samen met de instellingen en docenten, de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA), maar ook met de Vlaamse overheid. Ze schuiven daarvoor vijf bouwstenen naar voren: informatie en communicatie, ondersteuning, reflectie, monitoring en opvolging, en bijkomend onderzoek.

Van ons, de Vlaamse overheid, verwacht de Vlor dat we faciliterend optreden en overkoepelende monitoring en opvolging mogelijk maken. Hij vindt dat de studiekostenbeheersing in de eerste plaats deel moet uitmaken van de cultuur van een instelling en opleiding en niet per se van de regelgeving. Die monitoring moet daarbij helpen.

Daarnaast ontbreken ook nog een aantal gegevens om alomvattende informatie te hebben over studiekosten. Zo missen we een antwoord op de vraag welke studiekosten vooral meespelen in het keuzeprocess of wat de grootste kostengerelateerde drempels zijn, en ontbreekt de informatie rond kosten voor studenten met een studiebeperking. Daarom is bijkomend onderzoek nodig.

Verder verwacht de Vlor van ons dat er bij beleidsinitiatieven steeds rekening gehouden wordt met de kosten voor studenten en het voorzien van flankerende maatregelen, zeker als het bijvoorbeeld gaat over de stijgende studiekosten naar aanleiding van de digitalisering. In het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding wil de minister het toekenningspercentage van studietoelagen optrekken van 25 procent naar 45 procent. De aanpassing van de inkomensgrenzen zal hier een van de nodige te nemen maatregelen in de regelgeving zijn, maar dat zal waarschijnlijk niet voldoende zijn. Ook het bedrag moeten we toch eens onder de aandacht brengen.

Minister, op welke manier wilt u ingaan op de vraag om overkoepelend de studiekosten te blijven monitoren en op te volgen?

Zult u bijkomend onderzoek laten voeren op het vlak van studiekosten en/of – meer algemeen – de betaalbaarheid van het hoger onderwijs? En welke middelen hebt u daarvoor?

In welke mate houdt u rekening met de studiekosten bij beleidsinitiatieven, in het bijzonder wat betreft de toenemende digitalisering in het hoger onderwijs, onder andere naar aanleiding van het Voorsprongfonds?

Vanaf welk academiejaar voorziet u dat het toekenningspercentage van de studietoelagen zal worden opgetrokken? Voorziet u hiervoor een verhoging van het bedrag van de toegekende studietoelagen? Vanaf wanneer worden die beleidsinitiatieven genomen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik denk dat dat Vlor-advies goed en evenwichtig is. Ik ben ook blij dat men dat een belangrijk aandachtspunt vindt en dat men bereid is om dat ook in de toekomst te blijven opvolgen. Wat ik zeker meeneem, is dat alle actoren in het hogeronderwijsveld door de Vlor gevraagd worden om bij te dragen tot het beheersbaar houden van de studiekosten. Het is eigenlijk een breed appel aan het volledige onderwijsveld. Diverse werkpunten worden opgesomd. Docenten, instellingen en opleidingen moeten in overleg met de studenten en studentenvoorzieningen verder beleid ontwikkelen rond studiekostenbeheersing, met de reflectie en monitoring als middel en een overzichtelijke informatie en transparante communicatie als resultaat, geflankeerd door een gepast ondersteuningsbeleid.

Men heeft ook gevraagd aan de VLIR en de VLHORA om bestaande en nieuwe monitoringinitiatieven op te volgen. De Vlor vraagt van de Vlaamse overheid eigenlijk geen bijkomende regelgeving. Men vertrekt van de visie dat de studiekostenbeheersing deel moet uitmaken van de cultuur van elke instelling en opleiding. Ons wordt gevraagd om faciliterend op te treden en een overkoepelende monitoring en opvolging mogelijk te maken. Het lijkt me ook belangrijk om daar een vinger aan de pols te houden wat studiekosten en de evolutie daarvan betreft. Ik denk dat het herhalen van een studiekostenmonitoring op geregelde tijdstippen een meerwaarde kan zijn. Ik zal dat ook effectief opnemen met de VLIR en de VLHORA om te zien hoe we daar werk van kunnen maken.

Wat uw vraag rond het optrekken van het toekenningspercentage betreft: dat is natuurlijk geen eenvoudige aanpassing – dat weet u ook – met sowieso grote budgettaire meerkosten. Er was ook een langetermijndoelstelling vooropgesteld. Ondertussen zijn we wel in het huidige academiejaar opgeklommen tot 60.000 studietoelagen. Dat is een record, ook in vergelijking zelfs met het jaar voordien. Toen waren dat er 56.600. Dat is een stijging met 6 procent. Ook de snelheid waarmee de studietoelagen werden uitbetaald is verhoogd. In 2019 bedroeg de mediaan van hoelang men moest wachten op studietoelagen nog 69 dagen. In 2020 is dat cijfer al gezakt naar 19 dagen. Het is wel zo – want dat heb ik ook gelezen – dat sommige dossiers aanslepen, vooral omdat de administratie extra vragen stelt omdat er onduidelijkheden zijn

of bepaalde zaken niet ingevuld zijn en men daar geen antwoord krijgt van studenten. Die dossiers blijven natuurlijk wel liggen. Maar grosso modo, als je kijkt naar de mediaan, dan is ook die termijn gevoelig verbeterd. We gaan nog stappen vooruit zetten. Volgend academiejaar gaan ze nog sneller hun toelagen ontvangen.

De afdeling Studietoelagen zal dossiers vroeger in het jaar automatisch opstarten. Ik was daarstraks ook beginnen te zeggen dat we ook voor een versterking willen zorgen van de zesdejaars in het secundair onderwijs: studenten die volgend jaar voor het eerst een studietoelage aanvragen, gaan die nog maar één keer zelf moeten aanvragen. Elke leerling in het laatste jaar secundair onderwijs zal een folder ontvangen met informatie over hoe hij of zij zijn of haar opstartvoorkeur kan instellen via een digitaal loket. Dan hebben we hopelijk zoveel mogelijk data en kan alles nog veel vlotter verlopen.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, ik begrijp dat dat een lang proces is en dat het iets is wat niet zomaar wordt opgelost. Nu, u wijst op de financiële steun, die uiteraard belangrijk is, maar ik geloof ook dat er heel wat indirecte steun kan zijn. De Vlor wijst ook op het feit dat studiebegeleiding en psychologische ondersteuning er ook voor zorgen dat er misschien minder externe kosten zijn voor die studenten. Ik weet dat u houdt van een centrale aanpak, minister, dat u Vlaanderenbreed een aantal dingen wilt ontwikkelen, en het is goed dat u een aantal dingen ontwikkelt. Maar in het kader van de studiekostenbeheersing vind ik persoonlijk toch ook dat er een heel belangrijke rol is weggelegd voor de studentenvoorzieningen (stuvo's). De visienota 'Van kwetsbaar naar weerbaar' komt hier nog in de commissie ter sprake, maar we zien bijvoorbeeld daarin dat die studentenvoorzieningen maar één keer worden genoemd. Vandaar mijn vraag of u een belangrijke rol weggelegd ziet voor studenten in het kader van de indirecte hulp die zij geven om de studiekosten te milderen.

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, beste collega's, deze discussie sluit enigszins aan bij de twee vorige vragen om uitleg. Onderwijs moet de kansenmotor bij uitstek zijn, met gelijke kansen voor iedereen. Daarom is het belangrijk dat elke student toegang heeft tot hoger onderwijs, ongeacht de financiële situatie. Armoede mag geen drempel zijn om hogere studies te kunnen aanvatten.

In Vlaanderen leveren we al heel wat inspanningen om ons hoger onderwijs betaalbaar te maken. De toekenning van studietoelagen is bijvoorbeeld een heel belangrijk instrument om die financiële drempel te verlagen. We vernamen ook dat er een recordaantal studietoelagen werd toegekend, zo bleek uit het antwoord van de minister.

Toch blijven verdere inspanningen nodig, afgaande op de studiekostenmonitor van 2020. Voor heel wat studenten blijft het kostenplaatje een grote rol spelen in de studiekeuze. Daarom, minister, vinden wij het vanuit onze fractie een goede zaak dat u ervoor openstaat om die studiekostenmonitor volgens een vaste frequentie te blijven herhalen, zodat we nauwgezet de vinger aan de pols kunnen houden inzake studiekosten. Dat is iets wat ik zeker zal blijven opvolgen.

Wat de optrekking van het toekenningspercentage voor de studietoelage betreft, begrijpen wij dat de coronapandemie het een en ander grondig door elkaar heeft geschud. Wij volgen de redenering of de mening dat een aanpassing met een dergelijke budgettaire impact niet ondoordacht genomen moet worden. Deze verruiming dient grondig berekend en bekeken te worden binnen de financiële mogelijkheden. Een kwalitatief onderzoek, een kwalitatieve analyse, is in dezen dan ook aangewezen.

Minister, ik had nog een vraag. Een van de bouwstenen die de Vlor in zijn advies naar voren schuift, is reflectie. Daarmee doelt de Vlor vooral op sensibilisering en

bewustmaking rond kostenbeheersing. Volgens de Vlor is er op dat vlak bij docenten, opleidingen en hogeronderwijsinstellingen nog ruimte voor verbetering en kan een verhoogde bewustwording bij deze actoren een zeer positief effect hebben op de betaalbaarheid van ons Vlaams hoger onderwijs. Erkent u het belang van sensibilisering en bewustmaking rond kostenbeheersing in het hoger onderwijs? Op welke manier kunt u daar een faciliterende rol in spelen?

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, ik hoop dat ik niet in herhaling val, maar mijn internetverbinding was niet echt stabiel, en ik heb ook niet alles gehoord van wat u hebt gezegd.

We zien dat veel minder studenten gebruikmaken van de compensaties via de hogeronderwijsinstellingen zelf dan via de studietoelage. Dat kan komen door strengere interne toekenningsreglementen. Maar het kan ook zijn dat veel studenten niet goed op de hoogte zijn van deze mogelijke compensaties. Ook hier is goede informatieverstrekking cruciaal. Misschien is het ook opportuun om eens Vlaanderenbreed een overzicht te maken van welke instelling welke compensaties biedt, en te onderzoeken welke studenten hier vooral gebruik van maken en wat nog de verdere noden en mogelijkheden zijn.

Deze aanpak heeft natuurlijk ook als voordeel dat er ook gericht extra kan worden gecompenseerd naargelang de reële noden van de studenten, dit in tegenstelling tot een vrij generieke maatregel als de Vlaamse studiebeurs. In dat opzicht lijkt een verdere, duurzame financiële versterking van deze sociale diensten en studentenvoorzieningen zeker opportuun. Daar zijn in het licht van corona al inspanningen voor gedaan door de regering. Maar naar de toekomst toe zullen hier zeker nog voldoende noden op het terrein aanwezig zijn.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik overloop punctueel de opmerkingen. Er was de vraag naar de studentenvoorzieningen. Wat is het eerste wat we gedaan hebben in het kader van het coronabeleid? We hebben de financiële middelen die we in eerste instantie voor het hoger onderwijs hebben vrijgemaakt, net via die studentenvoorzieningen gebruikt, vanuit de ratio dat zij mee beheerd worden door de studenten zelf. Zo kan er dus richting worden gegeven aan die financiering en ondersteuning, heel laagdrempelig en zo dicht mogelijk bij de doelgroep in kwestie, de studenten zelf. Dat blijft ook voor mij belangrijk.

Ten tweede waren er de vragen omtrent de bewustwording van de kostenbeheersing. Dat sluit aan bij de analyse die de Vlor maakt, namelijk dat je daar in eerste instantie in heel de keten, en met alle betrokkenen, aandacht voor moet hebben. Je moet daarbij blijven stilstaan. Er is ook die zelfreflectie – hoe doe ik dat, individueel, ook als docent – over welke financiële impact er is verbonden aan beslissingen en voorstellen die men zelf doet. Daarom kan die monitoring niet alleen een evolutie schetsen. Ik denk dat het ook zinvol is om verschillen tussen instellingen die mogelijk onverklaarbaar zijn, ook te gaan duiden.

Ik wil tot slot ook nog meegeven dat we toch een heel democratisch hoger onderwijs hebben. Ik heb net geschetst dat we qua studietoelage een verhoging hebben, maar wat nog belangrijker is, is dat de deelname aan ons hoger onderwijs opnieuw een recordhoogte heeft bereikt. Als je dat vergelijkt met andere landen, dan zijn we op het vlak van de toegankelijkheid van ons onderwijs top, top in de wereld. Ik ken de ranking niet van buiten, maar alles kan beter, en we blijven constant evolueren en monitoren. Maar inzake de democratisering van ons onderwijs zijn we in Vlaanderen absoluut niet slecht af.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben ook blij dat u bevestigt dat u die studentenvoorzieningen zo belangrijk blijft vinden omdat ze zo dicht bij die studenten staan. We kijken ook uit naar de verdere beleidsinitiatieven, samen met hen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Björn Rzoska aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de uitrol van Digisprong – 3595 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, ik heb een vraag die al verschillende keren in de commissie is besproken: de uitrol van de Digisprong. De uitrol van de Digisprong, de noodzakelijke digitalisering van het onderwijs in Vlaanderen, komt nu echt wel op kruissnelheid. Op 30 april heeft de Vlaamse Regering het besluit goedgekeurd voor de toekenning van de ICT-middelen aan de scholen in 2021. Minister, u hebt steeds benadrukt, ook in deze commissie, dat de scholen autonoom beslissen over de besteding van deze middelen, ook in functie van hun pedagogisch project. In de commissievergadering van 22 april hebt u dat nog eens nadrukkelijk bevestigd.

De koepelorganisaties van het vrij gesubsidieerd onderwijs en van het gemeenschapsonderwijs blijken nu voor het plaatsen van bestellingen van ICT-producten en -infrastructuur een raamovereenkomst met dezelfde onderneming te hebben. Deze onderneming werpt zich steeds meer op als marktleider. Ik hoor sommigen in de wandelgangen zelfs al bijna spreken van een monopolist. Want ze zijn op dit moment natuurlijk een heel groot deel van de markt aan het bezetten. Er is bijvoorbeeld ook de samenwerkingsovereenkomst met Proximus.

Tijdens webinars worden scholen intussen niet alleen geïnformeerd over de producten van deze onderneming, maar ook aangespoord om zo snel mogelijk over te gaan tot het plaatsen van grote, prijsgunstige bestellingen. We krijgen ook meldingen van scholen die niet meteen toehappen of bij andere leveranciers willen aankloppen, dat ze door de genoemde onderneming worden benaderd en onder druk worden gezet om alsnog voor haar productengamma te gaan en binnen de condities van de raamovereenkomsten te blijven. Doen de betrokken scholen dat niet, dan zouden ze geconfronteerd worden met een tekort aan toestellen en hogere prijzen.

Daarom graag uw antwoord op volgende vragen. Bent u op de hoogte van de inhoud en de condities van de raamovereenkomsten die de koepelorganisaties voor de besteding van de Digisprongmiddelen hebben gesloten? Hoe beoordeelt u deze raamovereenkomsten? Door het feit dat de raamovereenkomsten met dezelfde onderneming gesloten zijn, wordt de concurrentie tussen leveranciers uiteraard beperkt. Hoe schat u de gevolgen hiervan in voor de timing van de leveringen, de kwantiteit en kwaliteit van producten, de prijzen en de service na levering?

Dat scholen onder de druk worden gezet om in het kader van de genoemde raamovereenkomsten bestellingen te plaatsen, staat haaks op de autonomie die u de scholen toedicht bij de besteding van hun Digisprongmiddelen. Bent u op de hoogte van het feit dat scholen zich onder druk gezet voelen? Welke stappen zal u zetten om de vrijheid van de scholen ter zake te waarborgen, dat ze met andere woorden ook buiten de raamovereenkomsten producten kunnen bestellen en dat ze dat, indien gewenst, ook bij andere leveranciers kunnen doen?

En ten slotte, meer algemeen, hoe zorgt u ervoor, met uw administratie, dat dit luik en deze fase van de Digisprong een correct verloop kennen, met een doelgerichte en doelmatige aanwending van de ICT-middelen die aan de scholen zijn toegekend?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Eerst wil ik even schetsen aan welke regelgeving ook scholen zich moeten houden. Scholen en schoolbesturen zijn gebonden aan de wet op de overheidsopdrachten als zij producten of diensten aankopen, ook in de ruime zin zoals huren, leasing, huurkoop. In een notendop komt het erop neer dat een en ander afhankelijk is van de waarde van de aankoop. Als het bijvoorbeeld gaat om aankopen onder de drempel van 30.000 euro kan men een leverancier kiezen op basis van een beperkt marktonderzoek. Tussen de 30.000 en 139.000 euro moet de aankoop gebeuren met raadpleging van minstens drie marktpartijen. Vanaf 139.000 euro moet je een klassieke marktbevraging doen, met publicatie in het Bulletin der Aanbestedingen.

Maar de wet op de overheidsopdrachten laat wel de mogelijkheid open dat koepelorganisaties en onderwijsverstrekkers gaan fungeren als aankoopcentrale en dat die een raamovereenkomst sluiten waarop de schoolbesturen kunnen intekenen. Maar de schoolbesturen zijn volledig vrij daar al dan niet gebruik van te maken. Zij kunnen er ook voor kiezen om zelf een raamovereenkomst te sluiten met een leverancier. Er zijn er die dat doen, al dan niet in samenwerking met andere scholen of scholengroepen. Zij hebben daar ook voldoende tijd voor, wat belangrijk is. Ik heb voorzien dat de schoolbesturen de Digisprongmiddelen nog kunnen aanwenden in het schooljaar 2022-2023 en voor sommige zelfs tot en met 2023-2024. Sommigen voelen zich misschien wat onder druk gezet, maar de middelen reiken toch verder dan het huidige schooljaar. Dat is een doordachte keuze geweest, net om ervoor te zorgen dat schoolbesturen de tijd krijgen om hun beslissingen te nemen. Desgevallend moeten zij ook niet alles in één keer gaan aankopen. Daarvoor hebben wij ook een concreet stappenplan uitgewerkt. Het is raadpleegbaar op de website van Digisprong. Daarin wordt de aanpak heel duidelijk en stapsgewijs uitgelegd.

De onderwijsadministratie komt natuurlijk niet tussen in de raamovereenkomsten die de school of koepels of onderwijsverstrekkers afsluiten, ook niet bij de keuze van de leverancier of de opvolging. Dat is echt de autonomie én van de scholen én van de koepelorganisaties en de onderwijsverstrekkers.

Ik heb er momenteel geen zicht op of er een impact is op de leveringstermijnen of andere modaliteiten binnen de raamovereenkomsten van deze koepelorganisaties.

Ik voorzie wel een digitale tool voor de schoolbesturen die het mogelijk moet maken te rapporteren over de aanwending van de Digisprongmiddelen. De schoolbesturen zullen van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODI) hieromtrent de nodige instructies ontvangen.

We ondersteunen de scholen bij hun aankopen. Opnieuw, op de website van Digisprong hebben we een sectie opgenomen die dieper ingaat op de wet op de overheidsopdrachten. Daarnaast hebben we informatievergaderingen zoals recent over ethisch en duurzaam ICT-materiaal aankopen.

Ik ben ervan op de hoogte dat de druk op sommige scholen groot is om nu snel ICT-materiaal aan te kopen. Sommigen doen alsof het nu of nooit is: aan deze scherpe voorwaarden of nooit meer. In mijn communicatie heb ik duidelijk gemaakt dat scholen voldoende tijd krijgen en autonoom zijn in de aankopen. Het departement volgt op vraag van mij het aanbod op de ICT-markt op. Als ze foutieve of misleidende communicatie vaststellen op sociale media, tijdens webinars of informatiedagen attenderen ze de betrokken firma's daarop. Er speelt natuurlijk concurrentie en dat is ook goed. Door de Digisprong, door de investering van 385 miljoen

euro is het plots alle hens aan dek bij de leveranciers en is er plots scherpe concurrentie ontstaan.

Scholen kunnen daar enkel wel bij varen, ze krijgen scherpe voorwaarden, betere dienstverlening en meer probatie. Het is niet alleen aan de grote spelers – de grote twee, Proximus en Telenet zijn echt in het veld getreden – het is ruimer. Concurrentie leidt ook tot heel wat innovatie. Men is verder gaan denken, men beseft dat als men scholen wil verleiden om voor hen te kiezen, men inzake digitaal leer materiaal een aanbod moet kunnen doen. Ik snap dat het voor scholen nieuw is en een moeilijke keuze is. Daarom is er grote interesse en worden ze proactief benaderd door de grote spelers, dat is een nieuw gegeven. Daarom bieden we via de website de nodige begeleiding.

Tot slot wat uw vraag betreft aangaande de doelmatigheid van de aanwending van de Digisprongmiddelen kan ik u het volgende meegeven. De digisprongmiddelen moeten worden aangewend voor het doel waarvoor ze zijn toegekend. AgODI zal de aanwending van de middelen opvolgen en controleren. Schoolbesturen verantwoordt de aanwending van de middelen op basis van facturen of andere verantwoordingsdocumenten. Ze dienen alle bewijsstukken ter beschikking te houden voor controle. Het besluit voorziet expliciet dat de schoolbesturen onverwijld de middelen of een gedeelte van de middelen moeten terugbetalen indien AgODI vaststelt dat de toekenningvoorwaarden niet werden nageleefd. De digitale monitoringtool zal hierop afgestemd worden. Ik heb daar een specifieke omzendbrief rond gepubliceerd. Uw vraag werd net voordien ingediend. De omzendbrief is consul teerbaar. Alles wordt enkele bladzijden lang uitgelegd, en er wordt in detail ondersteuning en begeleiding geboden.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U blijft zeggen dat het goed is voor de concurrentie. Versta me niet verkeerd: ook ik ben voorstander van concurrentie en zie dat dat regelmatig een goed resultaat oplevert. Maar in dit geval begin ik er stilaan aan te twifelen. Want ik zie weinig concurrentie, met een heel dominante speler die, als ik de scholen mag geloven, vaak een heel agressieve techniek hanteert om hen tot die bestellingen te dwingen. Maar het is goed dat u nog eens de autonomie van de scholen onderstreept en de vrijheid om buiten dat raamcontract te gaan.

Voorzitter, ik heb een bijkomende vraag. Ik zal het kort houden, want ik beseft dat de commissie in tijdnood zit.

Ik verwijs naar een van de raamcontracten die het bedrijf heeft afgesloten. Binnen het katholieke onderwijs is er ondertussen sprake van prijsstijgingen die blijkbaar al dan niet eenzijdig door de leverancier worden opgelegd. Dat zijn stevige prijsstijgingen. Ik kijk naar het budget dat u ter beschikking stelt, bijvoorbeeld voor de aankoop van materiaal in het middelbaar onderwijs. Er is zelfs sprake van een prijsstijging van 18 procent. Dat zal dan toch behoorlijk interen op de middelen die u ter beschikking stelt om die terechte Digisprong te realiseren.

Minister, hoe kijkt u daarnaar? Want door die prijsstijgingen zouden de uitrol van Digisprong en de snelheid waarmee scholen of scholieren een laptop ter beschikking krijgen, kunnen worden vertraagd. Daarover had ik u graag nog even gehoord.

Wat de omzendbrief betreft, had ik ondertussen gemerkt dat mijn vraag die inderdaad heeft gekruist. Die vraag is dus voor een deel vervallen.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Voorzitter, ik sluit mij graag aan bij collega Rzoska, want gelijkaardige, zorgwekkende signalen hebben ook ons bereikt. We kunnen daarvoor vandaag op de feitelijke Vlaamse markt niet spreken over concurrentie en scherpere prijzen. Wel integendeel, die prijsstijgingen bereiken ons ook. Ik verwijs naar de recente raamovereenkomst die door het gemeenschapsonderwijs werd gesloten met dezelfde speler. Die prijzen zijn van een heel andere orde dan de bestaande raamovereenkomst van het katholieke onderwijs. Er is door collega Rzoska al verwezen naar die stijging. Dat gaat toch over 95 procent van de onderwijsmarkt in België – want ze zijn ook over de taalgrens gaan kijken – dat nu in handen is van één speler. Maar dat is natuurlijk het spel van de vrije markt. Maar van scherpere voorwaarden en concurrentie is er op dit ogenblik in de praktijk weinig sprake.

Ik heb twee bijkomende vragen, van eerder operationele aard. Scholen hebben natuurlijk nog heel wat vragen bij de uitrol van dat massieve digitaliseringsplan. Ik schets de situatie van een groot schoolbestuur, met verschillende scholen die op verschillende snelheden werken rond digitalisering. De ene school is volledig uitgerust, heeft veel laptops. De andere school heeft nauwelijks basisconnectiviteit. Mag dat schoolbestuur de middelen herverdelen over de verschillende scholen? Dat is mijn eerste vraag.

Mijn tweede vraag gaat heel specifiek over het deeltijds kunstonderwijs (dko). Hoe zit het daar? Krijgen zij ook middelen uit Digisprong? Want in het leerplichtonderwijs is iedereen goed voorzien. Het buitengewoon secundair onderwijs (buso), opleidingsvorm 1 (OV1) en OV2, en het deeltijds beroepssecundair onderwijs (dbso) hebben nu ook een even groot bedrag gekregen. Dat hebt u reeds toegezegd via het andere relanceplan. Wordt het centrum leren en werken (CLW) meegenomen bij het dbso?

Ten slotte herhaal ik de vraag over de internaten, omdat we daar nog geen duidelijk antwoord op hebben gekregen. Het lijkt ons verantwoord dat er ook daar, zoals voor elke leerling, 42 euro wordt voorzien voor een interne, om te investeren in de basisconnectiviteit. Ik denk dat we daar snel duidelijkheid over moeten bieden.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Mijnheer Rzoska, ik dank u voor uw zeer interessante vragen. Ik maak van de gelegenheid gebruik om te wijzen op de brief die de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) gemeenschappelijk hebben geschreven. Daarin maken ze een bedenkingen bij Digisprong. Ik houd het kort. Zij herhalen de bezorgdheid die ik ook al een paar keer heb geuit: er is een grote focus op de pure hardwareverdeling en te weinig op de begeleidende en zeer essentiële pijlers, zoals het ICT-beleid op school, de ICT-coördinatie, de professionalisering van de leerlingen, het optimaliseren van de leermiddelen, de ouders meekrijgen in het verhaal van digitalisering enzovoort.

Dan een tweede punt: er wordt de komende twee jaren veel geld voorzien. Maar voor nadien zijn de beloofde recurrente middelen te beperkt. Denken ook de Vlor en de SERV er al aan om gewoon te zorgen voor de nodige vervanging van het computerpark en natuurlijk ook voor de verdere professionalisering van de leerkrachten? Het ICT-beleid gaat altijd recurrent een aardige duit blijven kosten. Het is natuurlijk niet zoals bij leren fietsen. Als je leert fietsen en je kunt fietsen, dan kun je fietsen. Maar de digitale dingen veranderen zodanig snel dat er echt wel recurrent geld nodig is om bij te blijven.

U hebt zelf al aangegeven dat niet alle scholen het komende schooljaar al direct beginnen met de uitrol van Digisprong. Ze denken er eerst over na en gaan nog niet direct over tot de aankoop van die hardware. Ik denk dat het een goede zaak is dat u ook de ruimte geeft en dat het dus ook mogelijk is dat scholen dat nog een jaar uitstellen om eerst hun ICT-plan op orde te stellen en dan pas over te gaan tot de verdeling van de

hardware. Minister, mijn vraag is dat u dat goed in het oog houdt en dat u, als de recurrente middelen niet voldoende zouden blijken, dat ook zult aanpassen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik wil ook even verwijzen naar het advies van de Vlor en de SERV, net zoals mevrouw Beckers heeft gedaan. Er moet eerst een goed plan zijn binnen de school en dan pas de uitwerking en de investering in de digitale middelen, niet omgekeerd. Als er druk is op scholen om dat omgekeerd te doen, dan zou dat bijzonder vervelend zijn.

De echte vraag die ik wilde stellen, is de volgende. In een vorige commissievergadering heb ik ook al eens gevraagd of het mogelijk was om scholen te stimuleren in de richting van meer lokale aanbieders van apparatuur. Ik begrijp dat de combinatie van een heel grote school en een kleine aanbieder onmogelijk is. Maar allicht kunnen de lokale aanbieders wel 'deelpercelen' zijn. Ik denk dan bijvoorbeeld aan bepaalde infrastructuur en aangelegenheden rond ICT. Ik stel inderdaad vast dat nu vooral de grote budgetten naar enkele spelers gaan. Ik vind dat bijzonder jammer. Hoe kunnen lokale spelers mee in het veld komen?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Het is een interessante vraag. Het lijkt me logisch dat scholen ondersteund worden in dit soort processen, in grootschalige aankopen. Dat is een deel van ontzorging – als we het zo willen zeggen. Minister, ik ben ook wel een beetje bekommerd – laat het mij wat plastisch omschrijven – over wat er al dan niet blijft hangen tussen de aankoop en wat er wordt betaald bij verschillende tussenstations. Ik wil dat toch onder de aandacht brengen. Nu, gratis bestaat niet. Ik ben al blij dat geen enkele partij dat geopperd heeft. Maar als die intermediaire organisaties die de raamcontracten afsluiten, goed onderhandelen, en als er daarnaast eventueel een tweede overeenkomst is die bepaalde voordelen schept voor de tussenkomende partijen – dat kan dan financieel zijn, dat kan een korting zijn, dat kan een return in natura zijn – dan komt het volledige budget dat u ter beschikking stelt en dat per slot van rekening uit de Vlaamse begroting komt, natuurlijk niet volledig ten goede aan de scholen, de leerkrachten en de leerlingen. Ik wil daar toch op wijzen, omdat ik op dat vlak toch ook al een aantal dingen gezien heb waarvan ik denk: oké, een commissie is te verantwoorden, maar er zijn ook grenzen aan die commissie, hetzij financieel, hetzij in natura. Dus minister, in uw onderzoek waar u net naar verwees of in de oproep die u doet naar de externe private speler die intekent op de raamcontracten, moeten we diegenen die de raamcontracten maken op dat vlak toch ook sensibiliseren. We moeten de scholen er inderdaad op wijzen dat zij aan het stuur van de aankoop zitten.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat betreft het advies van de Vlor en de SERV en de focus op de hardware: ik heb het hele plan Digisprong voorgesteld, waar ook heel duidelijk de ontwikkeling van een kenniscentrum in zit, met ook twee kamers, en waarbij we ook gaan zorgen voor de opleiding via de zogenaamde bootcamps. Daarbij werken we samen met centra voor volwassenenonderwijs om ervoor te zorgen dat de leerkrachten een bootcamp krijgen op het vlak van ICT en digitale vaardigheden.

Wat het monopolie betreft: de raamovereenkomsten worden binnengehaald door de leverancier met de scherpste voorwaarden. Er wordt hier bijna gesuggereerd dat wij dan in de plaats moeten gaan treden van scholen, onderwijsverstreckers of koepels om zelf raamovereenkomsten te gaan onderhandelen, wat dan ongetwijfeld weer de terechte kritiek zal opleveren dat we geen vertrouwen hebben, dat we de autonomie niet respecteren, dat verschillende scholen verschillende keuzes moeten kunnen maken. Daar zou ik me voor hoeden. Uiteindelijk beslissen de scholen zelf. Sommige

scholen weten zich verplicht om af te nemen binnen de raamovereenkomst van de koepel of onderwijsverstrekker waarmee men anders zaken doet, maar er zijn ook scholen die zelf raamovereenkomsten hebben gesloten, omdat ze andere desiderata hebben. Dat kan allemaal, dat is de autonomie.

Wat de prijsstijging betreft: die doet zich, voor alle duidelijkheid, bij alle elektronica voor. Dat is niet specifiek voor laptops of voor onderwijs, maar is vrij breed vast te stellen, net zoals bij bouwmaterialen bijvoorbeeld. Net daarom is het ook verstandig, zoals we hebben geregeld, dat de middelen niet op één jaar worden uitgegeven, want dat zou misschien een markt- of prijsverstoring effect kunnen hebben. We hebben beslist om het te spreiden over meerdere schooljaren in plaats van over één schooljaar.

Mogen de schoolbesturen met verschillende scholen herverdelen? De directies kunnen daar natuurlijk over spreken, maar de oorspronkelijke doelstelling moet natuurlijk wel gerespecteerd worden, namelijk een ICT-toestel voor elk kind en elke jongere. We mogen niet in de situatie terechtkomen dat de ene bevoordeeld wordt ten nadele van de andere. Daar, opnieuw, laten we de autonomie, maar ook de responsabilisering spelen.

Voor het dko zijn die niet voorzien, omdat de focus op het leerplichtonderwijs ligt. Jongeren die dko volgen, hebben natuurlijk ook wel een laptop, omdat ze leerplichtonderwijs volgen.

De centra leren en werken zijn wel meegenomen. Dat zijn gelijkaardige bijdragen. En ook in het buitengewoon onderwijs hebben we ervoor gezorgd dat we dezelfde bedragen toekennen als in het gewone secundair onderwijs.

Kan men werken met lokale leveranciers? Dat heb ik toch geduid? De wet op de overheidsopdrachten laat die mogelijkheid, afhankelijk van de drempelwaarden waarmee je werkt. 30.000 euro is de eerste drempel. Daaronder hoef je maar een beperkt marktonderzoek te doen om een leverancier te kiezen. Dat kan zelfs op basis van catalogi en websites. Ga je boven 30.000 euro, van 30.000 euro tot 139.000 euro, dan kun je nog altijd werken zonder bekendmaking, maar moet je minstens drie offertes opvragen. Dat laat dus wel mogelijkheden om ook voor hybride vormen te kiezen. Je kunt bijvoorbeeld werken met een raamovereenkomst én met lokale leveranciers, ik zeg maar wat. Maar opnieuw speelt daar de lokale autonomie, maar vooral ook de verantwoordelijkheid van de scholen.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Dank u wel, minister, en ook collega's, om aan te sluiten.

Ik denk dat het een dossier is dat we van dichtbij moeten volgen. Versta me niet verkeerd, minister: ik vind ook dat scholen daar een grote, wat mij betreft dé, autonomie in hebben, maar op een moment dat een overheid zoveel geld ter beschikking stelt, vind ik ook wel dat u als minister wat verder mag kijken dan enkel: 'Ik stel het geld ter beschikking en verder heb ik geen verantwoordelijkheid meer.' Ook de besteding van die middelen, wat er in die raamovereenkomsten staat en hoe zo'n leverancier zich gedraagt – want prijsstijgingen zitten inderdaad overal, maar dat betekent wel dat er een eenzijdige meerkost op scholen afkomt die toch ergens betaald zal moeten worden –, zijn belangrijk, want het zou jammer zijn dat dat de Digisprong remt.

Wat de scherpste voorwaarden betreft: daar durf ik eerlijk gezegd nog voor een stukje aan twijfelen. Ik heb de indruk dat de markt op dit moment wel degelijk voor een stuk verstoord wordt door een van de spelers, die heel veel binnenhaalt, ook in Franstalig België, en zo meer en meer zijn eigen wil aan het opleggen is aan scholen. Dat lijkt mij echt geen goede zaak.

Maar, voorzitter, we volgen het dossier van dichtbij op.

De voorzitter: Prima.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het overleg met het onderwijsveld in het licht van de coronacrisis – 3609 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, u spreekt regelmatig over uw onderwijsclub en we kunnen alleen maar aanmoedigen dat u met die club vergadert want dat heeft ervoor gezorgd dat ons Vlaams onderwijs maximaal open is gebleven. Zelfs toen die onderwijsclub en de virologen adviseerden om de scholen open te houden, zei men in andere gremia dat de scholen dicht moesten met alle gevolgen van dien. Ik hoop dat we daar in de toekomst van gespaard blijven.

Tijdens de coronapandemie hebben scholen, leerkrachten en leerlingen getoond dat ze die grote uitdagingen aankunnen. Zij hebben enorme inspanningen geleverd om alle maatregelen om te zetten en onderwijs te blijven geven. U hebt recent nog een communicatie gedaan in verband met de mondkmaskers op school. Zo zou buiten op de speelplaats, waar men afstand kan houden, het mondkmasker kunnen wegvallen. Dat was een zeer goede communicatie.

Op dit moment zijn de scholen al meer dan een maand opnieuw open en is er fulltime onderwijs mogelijk. Heel wat scholen maken daar dankbaar gebruik van en dat is een goede zaak. Daarbij volgen de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) nog altijd de cijfers in verband met de besmettingsgraad, de contacten bij besmetting en het risico op besmetting op. Namens de N-VA-fractie wil ik de CLB's nogmaals bedanken, want ik hoor van veel ouders dat er een heel goede feedback is. Er is een heel snelle contactopname door de CLB's met de ouders, en er zijn duidelijke instructies en duidelijke antwoorden op de vraag hoe lang wie nu in quarantaine moet. Dat loopt eigenlijk goed.

Ik ben ook blij dat het CLB, nog meer dan vroeger, opnieuw veldwerk doet met ouders, leerlingen en scholen. Ik denk dat dat voor iedereen een opsteker is.

De nieuwe besmettingscijfers werden op woensdag 26 mei besproken op het overleg met u en met onderwijssector. We kijken toch een beetje uit naar die cijfers om de impact van de heropening van het onderwijs en van de mogelijkheid om fulltime les te geven op die besmettingen vast te stellen.

Als u kijkt naar de cijfers die voorliggen, bestaat dan de kans dat er in de komende maand alsnog scholen volledig zullen worden gesloten of godbetert, dat men op het federale Overlegcomité het onderwijs volledig zou sluiten?

In de vaccinatiecampagne zullen de leerlingen van de derde graad ook gevaccineerd worden. Mogelijks zal er ook in de toekomst een boostervaccin moeten worden toegediend. Kan dit via de vaccinaties van het CLB gebeuren? Het CLB doet die vaccinaties nu en is die verder blijven zetten. Kan een coronavaccin daar worden meegenomen?

We zijn nu 3 juni. Werd er op het overleg al gekeken naar een opstart van het volgende school- en academiejaar? Hoe zal dat verlopen? Komen er extra of minder maatregelen? Is daar al zicht op?

Zullen alle scholen op 1 september volledig met contactonderwijs kunnen opstarten? Wordt er gekeken naar mogelijkheden om binnen het hoger onderwijs meer mogelijk te maken naar volgend academiejaar? Als er geen aanpassingen komen omdat er nog niet is gesproken over het volgend school- of academiejaar, wanneer zal die duidelijkheid er dan wel komen? Wanneer is de volgende vergadering gepland?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Zoals u weet, brengen wij tweewekelijks een rapport uit over de besmettingen en quarantaines in het onderwijs, gebaseerd op het contactonderzoek van de CLB's. Die cijfers worden telkens op woensdag besproken met de CLB's zelf en meestal ook nog eens met onze onderwijsclub wanneer die rond die periode samenkomt. Die cijfers dienen als basis voor beslissingen over versoepelingen, dan wel verstrengingen. We zijn daar altijd open over en publiceren ze ook altijd op de website van <https://onderwijs.vlaanderen.be/>.

De laatste cijfers van de CLB's waren positief ondanks de felle kritiek en terughoudendheid van sommigen over de volledige heropening met 100 procent contactonderwijs van de tweede en derde graad secundair onderwijs. Het was dus een beetje met klamme handjes uitkijken naar die cijfers.

Tussen 10 en 23 mei hebben 0,42 procent van de leerlingen en 0,49 procent van de onderwijspersoneelsleden positief getest. 1,36 procent van alle leerlingen en 0,25 procent van de personeelsleden werd in quarantaine geplaatst. Dat betekent een daling ten opzichte van de vorige rapportering. Belangrijk om hierbij op te merken is dat deze rapportering betrekking heeft op de periode waarin 100 procent contactonderwijs weer mogelijk was voor alle leerlingen van het leerplichtonderwijs. Deze heropening heeft dus niet geleid tot een toename van het aantal besmettingen, wat ons sterkt in de wetenschap dat het een juiste beslissing was om volledig te heropenen.

Maar ik wil geen hoerastemming. We gaan niet roekeloos worden, het blijft aangegeven om de veiligheidsmaatregelen in het onderwijs nog even vol te houden om de niet-gevaccineerde leerkrachten, leerlingen en ouders te beschermen. Op die manier kunnen we onze scholen open blijven houden en beperken we het risico op eventuele sluitingen maximaal, dit alles aangevuld met die beschermingsmuur, namelijk de zelftesten waarvan er deze week vijfhonderdduizend worden geleverd. Ik moet het juiste aantal straks nog even checken. Dat is onze extra beschermingsmuur bij gebrek aan prioritaire vaccinatie, wat ik blijf betreuren.

Als er dan toch problemen worden gesignaleerd, treden de CLB's bliksemsnel op. Ik heb het deze week zelf mogen ervaren. Het CLB nam het contactonderzoek enkele uren na de melding van een besmettingsprobleem al op. Wij werden thuis gebeld om diezelfde dag nog te kunnen testen. Dat ging dus vliegensvlug en was heel goed georganiseerd.

Ik weet wel wie het EK zal winnen maar over hoe de pandemie zal evolueren, ben ik toch wat minder zeker. Maar het is vanzelfsprekend de ambitie om in een normale modus te kunnen starten in september. 1 september 2021 zou eigenlijk grosso modo moeten overeenkomen met 1 september 2019. Maar we moeten daar natuurlijk een slag om de arm houden. Zo is er de evolutie van de pandemie en van de varianten en is er het vaccinatiebeleid. We zullen dat beslissen met onze onderwijsclub. Ook wat het hoger onderwijs betreft, zou ik daar finaal in de zomermaanden over willen beslissen, we kunnen dat nu nog niet vastleggen. We plannen nog een meeting op 15 juni waarbij we de grote lijnen, het kader al willen vastleggen voor de heropstart in september.

Tussentijds hebben we de versoepeling bekendgemaakt waarbij mondmaskers, zeker met dit weer en de versoepelingen in de rest van de samenleving, buiten niet meer zouden moeten worden gedragen. Daarbij is het de bedoeling intense fysieke contacten te vermijden.

Intussen probeer ik deze week nog de discussie af te ronden over de protocollen van de organisatie van bijvoorbeeld proclamaties. Die overgangsrituelen zijn heel belangrijk. We zitten daarover samen met de virologen en de sociale partners waarbij er soms wel wat terughoudendheid is. We proberen dat deze week nog te beslechten.

Op dit moment ligt onze focus nog op het goed afronden van het huidige school- en academiejaar.

Wat uw vraag over de vaccinaties betreft, heeft het Europees Geneesmiddelenagentschap toestemming gegeven voor het vaccin van Pfizer/BioNTech voor toediening bij twaalf- tot zestienjarigen. Ik wacht nu het bijkomend advies van de Hoge Gezondheidsraad af voor ik een definitieve beslissing neem. Ik zal die nemen samen met collega Beke en het agentschap Zorg en Gezondheid. Ik denk wel dat daar een rol is weggelegd voor de CLB's maar ik denk niet dat zij dat kunnen trekken. Het gaat immers over een gigantische operatie. Daartoe beschikken zij over onvoldoende medisch personeel. Zij hebben trouwens ook hun reguliere taken en de taken die een beetje zijn blijven liggen door het fantastische werk dat zij hebben verricht op het vlak van het contactonderzoek. We moeten dat nog finetunen. Zij zullen daar een rol in spelen maar we kunnen niet vragen dat zij een trekkersrol vervullen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Bedankt, minister. Het is eigenlijk straf dat u al weet dat Denemarken het EK gaat winnen. Dat is eigenlijk wel straf. Maar inderdaad, we weten niet hoe het deze zomer zal evolueren, alle begrip daarvoor. Maar ik ben wel blij dat u zegt dat we op 15 juni toch al een eerste kader proberen te scheppen over hoe we van start kunnen gaan, om dan gaandeweg effectief af te toetsen.

Als we dan definitief in augustus op de knop drukken om te zeggen 'doe maar', zoals op 1 september 2019 – tot daar moeten we teruggaan voor de normale start van een schooljaar, wat eigenlijk wel vrij gek is – dan moeten we dat op tijd doen in augustus. En wat is op tijd? Dat is een moment waarop iedereen zich nog georganiseerd krijgt, en waarbij je zeker bent dat het niet anders uitdraait. Maar u kennende, minister, reken ik erop dat dat wel in orde zal zijn, en dat iedereen toch nog wat vakantie heeft.

Ten tweede is er de kwestie van de testen, de leveringen, de sneltesten. Ik heb ze ook deze week gesteld aan minister Beke. Die zei dat ze zich hadden gebaseerd op het aantal leerkrachten min diegenen die al gevaccineerd zijn. Want een sneltest afnemen zou dan foute resultaten geven. Maar voor de concrete verdeling van die zelftesten verwees hij naar het departement Onderwijs. Hoe zullen die concreet verdeeld worden?

Een laatste zaak gaat inderdaad over de vaccinaties van onze twaalf- tot zestienjarigen. Ik denk dat het klopt dat we dat niet alleen met de CLB's zullen kunnen rondkrijgen. Er waren inderdaad ook al vragen gesteld om die vaccinatiecentra te sluiten vanaf september, of dat heb ik deze week toch gehoord in de plenaire vergadering. De vraag stelt zich daar wat de meest efficiënte manier is om die leeftijdscohort te vaccineren zonder dat we onze CLB's daar door het ijs laten zakken in het kader van de taakbelasting.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Ik sluit graag aan met woorden van waardering voor de CLB's, maar dat zal jullie wellicht niet verbazen. Het vertrouwen in de CLB's is altijd groot geweest, en ik hoor ook heel veel positieve signalen over de extra middelen die hun zijn toegewezen.

De vraag rond het opnemen van de reguliere opdrachten wordt ook vaak gesteld. Men kijkt eigenlijk uit, en ik denk dat iedereen uitkijkt, naar een tijd zonder corona, zodat we de draad toch opnieuw kunnen oppikken. We weten allemaal dat de effecten die corona heeft teweeggebracht ook nog een tijdje zichtbaar zullen zijn. Enerzijds geeft men aan dat er wel nog wat extra taken zullen bij komen naar het opvolgen van leerlingen. Anderzijds zijn onze CLB's natuurlijk ook altijd al experts geweest in het vaccineren van onze leerlingen.

Enerzijds hoor ik dat men toch zegt dat, als zij dat moeten doen, men toch enig realisme aan de dag moet leggen. Het zijn zeer gevoelige vaccins, gevoelig voor temperatuur en licht. Ook het klaarmaken voor toediening is allemaal niet zo evident. Bovendien zijn er voor de vaccinatiecentra toch wel zeer veel middelen voorzien. De vraag wordt dan gesteld hoe dat wordt geregeld als de CLB's dat zouden moeten doen. Zouden daar dan ook extra middelen voor worden voorzien?

Minister, ik hoor in elk geval dat de CLB's zeker bereid zijn om hun bijdrage te doen, en dan zeer specifiek ook richting het mobiliseren en sensibiliseren van leerlingen en ouders. En wat ik nog niet hoorde in de vraagstelling is de rol van de toestemming om gevaccineerd te worden. Zijn daar al gesprekken over lopende? Dat moet toch ook opgenomen worden.

Ik denk dat het in elk geval belangrijk is dat de CLB's daarbij aan tafel zitten, en dat we zo snel mogelijk iedereen gevaccineerd krijgen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): De vraag van collega Daniëls ging ook over de heropstart van de scholen op 1 september. Ik denk dat dat heel belangrijk is. Ik stel vast dat sommige hogescholen nu al communiceren dat ze sowieso in code groen zullen openen. Laat ons hopen, natuurlijk.

Ik zou hier nogmaals een lans willen breken, minister, om aandacht te vragen voor ventilatie en CO₂-meters. Ik heb in de voorbije maanden, en u wellicht ook, nu en dan wel eens fysiek vergaderd, met mensen in een zaal. Ik moet wel zeggen dat het een gevoel van veiligheid gaf als er een CO₂-meter hing, zeker als de waardes positief waren. Als ze minder positief waren geweest, dan had ik de zaal kunnen verlaten, maar dat is nooit voorgevallen als ik er was. Dat geeft toch een zekere veiligheid aan leerkrachten, die de situatie dan beter kunnen inschatten. Het is zeker verantwoord in aula's van het hoger onderwijs. Die instellingen hebben hun autonomie. Maar ik wil ervoor pleiten dat er CO₂-meters zouden worden geplaatst in klaslokalen, in aula's, in de werklokalen, om er zeker voor te zorgen dat de luchtkwaliteit ook in het najaar, in de winter en de zomer ten volle kan gemonitord en kan bijgestuurd worden. Wat vindt u van die suggestie, minister?

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Ik wil nog even kort aansluiten om te wijzen op het harde en goede werk van de CLB's in de voorbije maanden. Hun werk is enigszins verschoven van hun kerntaak van leerlingenbegeleiding naar de contacttracing. Ze kijken ernaar uit om die contacttracing af te bouwen. Voorziet u daarvan een evaluatie? Voorziet u alternatieve scenario's, manieren die veel minder arbeidsintensief zijn? Ik hoop dat zij het in de komende weken en maanden volledig kunnen afbouwen. Maar plant u een evaluatie waarbij rekening wordt gehouden met minder arbeidsintensive scenario's voor de contacttracing?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat de CLB's betreft, wij gaan sowieso de CLB's nog nodig hebben om boven op hun reguliere taken aan contactonderzoek te doen, tot mijn spijt. Daarnaast willen wij ook de CLB's inzetten voor het mentaal welbevinden. Dat maakt dus dat het moeilijk is, ook gelet op hun beperkte medische capaciteit, om hen een trekkersrol te geven bij de vaccinatie van twaalf- tot zestienjarigen. Maar nogmaals: de beslissingen voor de vaccinatie van twaalf- tot zestienjarigen moeten nog worden genomen op interfederaal niveau. Ik ben sterk vragende partij omdat de vaccinatie een volledige regularisering in ons onderwijs mogelijk maakt. Ook al is het risico klein, kinderen en jongeren kunnen er wel bij varen dat ook zij gevaccineerd zijn, zodat ze zich vrij kunnen bewegen in onze samenleving.

Ondertussen doen wij het maximaal mogelijke. De zelftesten hebben wij zelf gedistribueerd, volop sinds eind mei. Wij hadden de eerste levering door BPost op 21 mei. Nu hebben wij er al enkelen honderdduizenden verdeeld. De operatie gaat eigenlijk al volgende week afgerond zijn. Deze week gaan er 500.000 de deur uit. Dat betekent dat wij voor het leerplichtonderwijs in 3 leveringen bijna 900.000 testen leveren, voor de CLB's 10.275 – voor de internaten zowat 400 omdat de meeste personeelsleden al gevaccineerd zijn –, voor de onderwijsinspectie, voor het deeltijds kunstonderwijs (dko) bijna 30.000, voor het volwassenenonderwijs bijna 40.000 en voor het hoger onderwijs 226.000. In totaal is dat bijna 1,2 miljoen zelftesten die wij voorzien hebben. De laatste scholen zouden hun testen volgende week krijgen. Het grootste deel is deze week afgerond. Het is een heel uitvoerige operatie die wij moesten opzetten. Jammer dat de levering een beetje op zich liet wachten. Ook de federale regelgeving, voor de erkenning door het federaal agentschap voor geneesmiddelen en gezondheidsproducten (fagg) van die zelftesten, heeft lang op zich laten wachten.

Tot slot, wat betreft de CO₂-meters, geef ik voor alle duidelijkheid nog eens mee dat wij niet anders doen dan sterk aanbevelen. We hebben aan alle scholen en directies gecommuniceerd dat we sterk aanbevelen om de extra middelen die we niet hebben toegekend voor het tweede en derde trimester, namelijk 23 miljoen euro, te gebruiken, niet alleen voor de klassieke veiligheidsmaatregelen, maar ook voor ventilatie en CO₂-meters. Sommigen vinden dat dat verplicht moet worden. In honderdduizend klaslokalen, ga het maar eens controleren. Als je verplicht, moet je controleren. Sommigen zullen dan zeggen dat er geen lesgegeven kan worden in een lokaal zonder CO₂-meter, dat is de agenda van sommigen, dat weet ik. We geven vertrouwen aan de scholen, ze hebben ons vertrouwen nog niet beschaamd, dat is voor mij de juiste weg.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dank u, minister, voor alle initiatieven die u samen met het onderwijsveld, de scholen, leerkrachten, CLB's inzet om de scholen maximaal open te houden. We kijken er mee naar uit dat op 1 september de scholen volledig kunnen starten.

De verdeling van de zelftesten in deze laatste weken is een goede zaak. Veel leerlingen zijn nog niet gevaccineerd en ook heel wat personeel. Daar moeten we nog superverspreiders tegengaan. Met de versoepeling in de brede maatschappij kan dat nog gevolgen hebben, omdat we weten dat het onderwijs de maatschappij volgt en niet omgekeerd.

Wat u aangeeft over de CO₂-meters is juist. Het budget is er, de mogelijkheid is er. We moeten de scholen inderdaad vertrouwen. We moeten vermijden dat de 'sluitbrigade' daar op een of andere manier nog een punt heeft om de scholen en klassen maximaal te sluiten, want daar is niemand bij gebaat.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de reviewstudie van hoogleraar Erwin Ooghe over de centrale toetsen – 3611 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik wil het hebben over de reviewstudie van hoogleraar Erwin Ooghe in het kader van de centrale toetsen. In de nieuwste editie van Leuvense Economische Standpunten publiceerde hoogleraar Erwin Ooghe zijn bevindingen omtrent de gestandaardiseerde, genormeerde en gevalideerde proeven – G-toetsen – of gemeenzaam de centrale toetsen genoemd.

Hij maakte een reviewstudie op basis van 61 studies, waarvan 49 uit de USA. Het is niet onbelangrijk dat er 49 uit de USA bij waren. Daarin onderzocht hij de gevolgen van het openbaar maken van de resultaten van scholen. Het is een debat dat hier bij ons ook dikwijls terecht wordt gevoerd en moet gevoerd worden. Ik vind dat een belangrijk debat, ook in vele nuances. Er is deze week nog een zeer interessante studiedag geweest daarover.

Uit zijn literatuurstudie haalt hij onder meer volgende bevindingen: “De impact van responsabilisering op niet-cognitieve kennis en vaardigheden is niet gekend. De impact op cognitieve HS-toetsen (High Stake-toetsen zoals de centrale toetsen) is, gemiddeld gezien, positief. Deze gemiddelde impact is eerder beperkt, maar wel groter voor cognitief zwakkere leerlingen waardoor de ongelijkheid in cognitieve kennis en vaardigheden zou afnemen. Indien wordt gekeken naar de impact van responsabilisering op cognitieve LS-toetsen (Low Stake-toetsen), dan verkleint of verdwijnt deze positieve impact of wordt zelfs negatief. Spillovereffecten naar andere LS-vakken zijn niet eenduidig. En de effecten op langere termijn (bv. op diploma’s hoger onderwijs en inkomen) zijn onzeker. Men verwijst vaak naar ‘teaching to the test’ om deze zwakkere LS-uitkomsten te verklaren.”

Daarnaast geeft hij ook allerlei redenen om aan te tonen dat het niet wenselijk is om de resultaten van deze G-proeven publiek te rapporteren. Als besluit geeft hij wel mee dat de toetsen kunnen uitgroeien tot een waardevol aanvullend instrument om onze onderwijskwaliteit op te volgen en, waar nodig, bij te sturen in het kader van interne kwaliteitszorg. Een belangrijke opmerking bij deze reviewstudie zijn de grote verschillen tussen Vlaanderen en USA. Dat heb ik daarnet al aangehaald. En daardoor is het ook moeilijk, collega’s, om een-op-eenconclusies te trekken voor de Vlaamse context.

Bijkomend weten we, minister, dat u voorstander bent van een uitzondering op de openbaarheid van bestuur. Op die manier kunnen de resultaten op schoolniveau wel worden bezorgd aan de onderwijsinspectie, maar zijn ze niet beschikbaar voor het brede publiek.

Tot slot gaf u in de commissievergadering van 1 april 2021 aan dat u er alles aan zult doen om de negatieve elementen, zoals de bestaande bezorgdheden over de opmaak van ‘school rankings’, toetsfraude, ‘teaching to the test’ en curriculumver-eniging, te vermijden.

Collega’s, bij die ‘teaching to the test’ wil ik toch nog even opmerken dat dat niet altijd negatief moet zijn. Want nu gebeuren er in scholen ook examens, toetsen enzovoort en geven leerkrachten les met het zicht op evaluatie. Trouwens, voor de pedagogen hier aanwezig is het altijd belangrijk dat je op voorhand de beginsituatie

kent en ook heel duidelijk de doelen van een les aangeeft, en ook of die al dan niet zullen worden getoetst en op welke manier. Er is dus altijd wel een vorm waarbij je daarmee rekening houdt.

In de gesprekken die we een tijdje geleden voerden met de onderwijsinspectie, bij de hoorzitting over de Onderwijsspiegel, gaven zij aan dat het een zinvol aanvullend instrument kan zijn. Op dit moment proberen we het proces te bekijken. Maar die elementen kunnen waardevolle informatie geven over de onderwijskwaliteit.

Minister, wat is uw reactie op deze publicatie? Zal het universitaire steunpunt aan de slag gaan met deze bijkomende studie, en op welke manier?

Op welke manier zult u proberen de negatieve elementen te vermijden? Ik heb er aantal opgesomd.

Zal de uitzondering op de openbaarheid van bestuur worden doorgevoerd om de resultaten van de toetsen bekend te maken op schoolniveau, richting onderwijsinspectie, maar niet met de bedoeling om dit op websites of – godbetert – in een krantenartikel te kunnen lezen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Zoals u weet, werd de opdracht om de toetsen te ontwikkelen gegund aan een universitair steunpunt bestaande uit alle vijf de Vlaamse universiteiten en twee hogescholen. Alle bestaande expertise inzake toetsontwikkeling in Vlaanderen is daardoor gevat. Diverse onderzoekers in het steunpunt blijven uiteraard up-to-date met de meeste recente ontwikkelingen en publicaties.

De studie van professor Ooghe geeft een specifieke, maar dus ook beperkte focus, aangezien 49 van de 61 studies in zijn reviewstudie uit Amerika komen. Maar ze biedt wel een overzicht van het onderzoek naar het publiek rapporteren van schoolresultaten, zoals dat trouwens in vele staten van de Verenigde Staten gebeurt. Als wij verhuizen naar Texas of California, dan kun je op het internet vinden hoe elke school daar scoort op 'state exams'.

Maar dit is net hetgeen dat we in Vlaanderen niet willen met de Vlaamse toetsen. Het is expliciet niet de bedoeling om de testresultaten openbaar te maken. Dat leidt immers tot strategisch gedrag van scholen, zowel gewenst gedrag als ongewenst gedrag. En het is al zeker niet de bedoeling om rankings van scholen te gaan maken. Dat werd ook expliciet opgenomen in het Vlaamse regeerakkoord. We zullen er alles aan doen om zulke hitlijsten van scholen te vermijden, want ze zouden de misvatting voeden dat de kwaliteit van een school te vatten zou zijn in één cijfer.

Op dit moment bekijken we juridisch in hoeverre het mogelijk is om een uitzondering te maken op de openbaarheid van bestuur. De resultaten op schoolniveau worden dan wel gedeeld met de onderwijsinspectie, maar zijn niet consulteerbaar door anderen. De openbaarheid van bestuur is een grondwettelijk recht en daarom moeten we dat grondig onderzoeken.

De uitzondering op de openbaarheid van bestuur is één instrument om het gevaar van rankings te vermijden. Daarnaast zijn er nog andere instrumenten, die vooral te maken hebben met de wijze waarop schoolresultaten gepresenteerd kunnen worden. Daarvoor bieden de haalbaarheidsstudies, die werden uitgevoerd om zicht te krijgen op de randvoorwaarden bij de implementatie van de centrale toetsen, wel wat inspiratie over hoe we kunnen rapporteren, zodat het opstellen van rankings lastig of zelfs onmogelijk wordt.

Momenteel zijn we de scenario's uit de haalbaarheidsstudie grondig aan het bekijken om te vermijden dat er bij de implementatie van de Vlaamse toetsen nog

andere negatieve elementen kunnen optreden. U hebt ze vermeld: toetsfraude, 'teaching to the test' en curriculumvernauwing. De onderzoekers die de haalbaarheidsstudies uitvoerden, lijkten verschillende strategieën op, elk met hun voor- en nadelen. We bekijken in overleg, ook met het universitaire steunpunt, voor welke strategieën we zouden opteren.

Ik wil nog even ingaan op het veelgehoorde argument en de kritiek ten opzichte van de testen, namelijk 'teaching to the test'. Het is absoluut onwenselijk dat de leerlingen in de scholen urenlang getraind zouden worden met toetsvragen uit vorige jaren. We weten uit het buitenland dat dat soort 'item teaching' van de leerlingen een soort papegaaien maakt die oppervlakkig kunnen reageren op toetsvragen, maar die onvoldoende de inhoudelijke bagage hebben. In een recent interview zei professor Johan Van Braak – hij leidt het steunpunt – trouwens dat het steunpunt rijke toetsen zal ontwikkelen waarvoor de leerlingen inzicht, analytisch vermogen en redeneervermogen nodig zullen hebben, dus dat de leerlingen niet zomaar 'geprept' of voorbereid kunnen worden op de toetsten door uren toetsboekjes in te vullen of oefeningen te gaan drillen.

Verder geef ik ook mee dat we op 12 mei gestart zijn met het eerste 'high-level forum' omtrent de Vlaamse toetsen. Ik vind het belangrijk dat alle stakeholders in het onderwijsveld mee zijn en hun stem kunnen laten horen bij de verdere uitrol van dat project. Ik wil een zo sterk mogelijk draagvlak hebben. Dit overleg wil ik een viertal keer per jaar laten samenkomen. Ik heb ook aan Dirk Van Damme gevraagd om op dat vlak mee aan de kar te trekken. Hij heeft dat toegezegd. Voor dat stakeholdersforum zie ik als taken het opvolgen van de voortgang en ontwikkelingen in de verschillende sporen binnen dit beleidsproject, het geven van een forum voor feedback en input vanuit de stakeholders en het verstrekken van alle correcte informatie over de uitrol van dat project, de timing en de flankerende maatregelen. Op die manier wil ik echt maximaal proberen om de stakeholders hun licht te laten schijnen op de fundamentele beslissingen die we nemen. Ik wil wel meegeven: het high-level forum staat naast de stuurgroep die het universitaire steunpunt ter harte neemt. Dat is dus niet ter vervanging ervan.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, dank u wel.

Ik wil eerst en vooral alle partners van het high-level stakeholdersforum bedanken dat ze mee in het project stappen. Ik denk dat er in het verleden op sommige vlakken nog heftige tegenstand was, maar nu ziet iedereen effectief in dat dergelijke gevalideerde, genormeerde en net- en koepeloverschrijdende testen absoluut bijdragen tot onderwijskwaliteit. Dat is een mijlpaal in het onderwijs die we nu genomen hebben. Dat is een hele goede zaak.

Absoluut, we moeten het als Vlaanderen beter doen. En inderdaad is gewoon 'item teaching' ongeveer het domste wat we kunnen doen in alle richtingen. Je maakt jezelf iets wijs. Je gaat niet aan leerlingen effectief leren om met rijke toetsen om te gaan. Dat is geen goede zaak. Wat meet je? Valide en betrouwbaar meten is daar belangrijk. Daar zijn wij als N-VA-fractie absoluut grote vragende partij voor. Daarom haal ik het ook aan. 'Teaching to the test': als je een goede test hebt, die rijk toetst, dan heb je ook rijke teaching, wat maakt dat de onderwijskwaliteit verhoogt.

Ik ben blij te horen dat u inderdaad die openbaarheid van bestuur op dat vlak wilt opheffen. Ik hoop en ik meen dat iedereen die het goed meent met de onderwijskwaliteit, daar ook op juridisch vlak in meegaat. Wat we vandaag doen in het kader van PISA-resultaten (Programme for International Student Assessment) of wat er ook gebeurt in het kader van bijvoorbeeld OVSG-proeven (Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten) of interdiocesane proeven, daar is op zich ook geen

openbaarheid of toch niemand die daarop aanstuurt. Dus het lijkt me dat we daar toch ook wel de pendant hebben om dat te doen.

Een vraagje dat ik hier wel nog bij heb, betreft die uitrol. Gaan daarbij proefprojecten worden opgestart? Hebt u een timing voor de uitrol daarvan?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, de overzichtsstudie van professor Ooghe is een belangrijk onderzoek, dat ons helpt om het doel dat we met de toetsen voor ogen hebben, ook scherp te krijgen. Een heldere toetsfinaliteit is heel belangrijk. Ik denk dat we daar nu nog geen echte duidelijkheid over hebben. Iemand sprak me aan over de te 'Weytse' proeven, minister. Ik weet niet of het goed is dat ze naar u vernoemd zouden worden, maar ik dacht dat dat op een andere manier geschreven was. Maar goed, dat is een klein grapje om toch te laten onthouden dat we ons daarop moeten focussen.

Een responsabiliserende insteek die verantwoording vooropstelt, zorgt ervoor dat doel en middelen omgekeerd worden. Niet het versterken van de onderwijskwaliteit staat dan voorop, wel het verbeteren van toetsresultaten. Ik denk niet dat dat de bedoeling kan zijn. Onze Vlaamse toetsen moeten niet zozeer de toetsresultaten verhogen, maar er wel voor zorgen dat de kwaliteit van ons onderwijs en de leerwinst van leerlingen duurzaam versterkt worden. Een meer ontwikkelingsgerichte en ondersteunende benadering, eerder dan een responsabiliserende benadering, lijkt ons daarom eens te meer aan de orde. Ik vroeg mij af, minister, of u dit ook volgt. De vraag is natuurlijk hoe we dit dan realiseren. De haalbaarheidsstudie leert ons op dat vlak zeer veel en het is van belang ons maximaal door die wetenschappelijke inzichten te laten informeren.

Ik streep nog een aantal zaken aan. Collega Daniëls wijst terecht op de openbaarheid van bestuur, die toch belangrijk is om de opmaak van rankings te vermijden. Ik denk dat het moeilijk zal zijn om die opmaak van rankings te proberen te vermijden. Dat proberen is voor onze fractie in elk geval te vrijblijvend. Ik denk dat we onze politieke verantwoordelijkheid moeten opnemen en er alles aan moeten doen om ervoor te zorgen dat dat het geval niet zal zijn. Ook inzake andere negatieve effecten, zoals toetsfraude, 'teaching to the test' en curriculumvernauwing moeten we de vinger aan de pols houden.

Een ander iets, minister, waarover we moeten waken, is dat we ons de vraag moeten stellen of de kosten en baten nog in evenwicht zijn. Als je kiest voor 'high stake'-toetsen, dan moeten die ook afgenomen worden door gespecialiseerde mensen. Dat is toch een grote kost. Laat ons de geïnvesteerde middelen vooral inzetten op datgene waarvoor ze bedoeld zijn: de onderwijskwaliteit zelf.

Als ik het hier goed lees, dan is een van de zeven sporen in het beleidspunt rond de toetsen en het verhogen van de onderwijskwaliteit net het zoeken naar draagvlak. Ik denk dat er in Vlaanderen een draagvlak is voor formatieve, ontwikkelingsgerichte 'low stake'-toetsen, ter ondersteuning van de onderwijskwaliteit. Ik denk, minister, dat we ons vooral moeten aansluiten bij dat draagvlak en misschien al een motto moeten vooropstellen: 'low stake, high impact'-toetsen. Ik hoop dat u dit kunt volgen.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Dit is inderdaad een interessante vraag, wat onze partij betreft. Wij zijn zeker voorstander van deze proeven. Ze kunnen een waardevolle troef zijn om de onderwijskwaliteit op te volgen, zowel op schoolniveau als qua bijsturing op leerlingenniveau. Dan is de vraag in hoeverre we die resultaten daarvan publiek mogen maken. Ik vind dat een interessante kwestie, en ik ben

er nog niet uit hoe dat nu mag gebeuren. Ik denk dat het goed is dat daar nu over nagedacht wordt.

Het onderzoek dat voorligt, is natuurlijk vooral Amerikaans geïnspireerd. De vraag is of dat transposeerbaar is op onze Vlaamse situatie. Ik denk dat dat heel moeilijk zal worden, want die proeven zijn totaal nieuw. Tijdens de volgende jaren zal blijken welk effect zij hebben. Dat is dus voor een stuk pionierswerk.

Professor Ooghe toont aan dat alles zomaar open en bloot publiceren uiteraard negatieve effecten heeft die de positieve ondergraven en daar zijn wij dus ook geen voorstander van. Maar we vragen ons af of het omgekeerde, daar totaal niets van naar buiten brengen, veel zoden aan de dijk zal zetten. Scholen hebben veel vrijheid om te onderwijzen en het beste uit de leerlingen te halen, maar ze dragen ook een stukje verantwoordelijkheid en moeten ook rekenschap afleggen. Wij zouden dan ook niet graag zien dat alles puur interne keuken blijft voor enkele beleidsmakers, de inspectie en de onderzoekers en dat daar niets van naar buiten mag komen, wat in de praktijk dan misschien toch zal gebeuren. Het is dus een evenwicht zoeken tussen de twee uitersten. Misschien kan men anoniem een publieke rapportage doen op schoolniveau. Eventueel kan men die laten begeleiden door de percentages SES-leerlingen (socio-economische status) en anderstaligen, om de resultaten daarvan te kaderen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik denk dat we vooral moeten kijken waarom we die testen willen. Dat is zeker niet om een ranking te maken en te zien wie de beste is of zich het beste aanpast aan de verwachtingen, maar wel een vorm van interne kwaliteits-toetsing, een instrument om de kwaliteit te verbeteren. Ik denk dat testen goed kan zijn, maar daarnaast moet er nog veel meer gebeuren en moeten scholen ook worden begeleid. We moeten kijken hoe ze daarmee aan de slag zijn. Minister, ik neem aan dat u bereid bent om daar ook nog aan te werken. Zult u dat doen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Die testen zijn vooral bedoeld om te passen in onze ambitie en ons streven naar een betere onderwijskwaliteit. Zij zijn een belangrijk instrument dat ons toelaat om naar onszelf te kijken. Nu zijn wij godbetert afhankelijk van buitenlandse onderzoeken, zoals PISA en Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS).

We willen weten hoe het eraan toegaat en hoe onze onderwijskwaliteit evolueert. Daarnaast willen we ook de leerwinst kunnen vaststellen en informatie kunnen geven aan scholen en leerkrachten over de mate waarin zij en hun leerlingen presteren ten opzichte van vergelijkbare scholen. Dat is een schat aan informatie die enkel kan bijdragen tot een betere onderwijskwaliteit.

Noem het 'Weytse' proeven, ik zal de suggestie meenemen, maar Vlaamse proeven zijn voor mij ook prima – dat schurkt tegen elkaar – omdat zij ook echt verankerd zitten in ons Vlaams regeerakkoord. We hebben daar duidelijke afspraken en ambities over geformuleerd. Nu moeten we ervoor zorgen dat we ons verzekerd weten van een afdoende draagvlak, ook bij de stakeholders. Vandaar dat highlevelforum dat we hebben opgericht.

Wat het budget betreft, hebben we meer dan 13 miljoen euro uitgetrokken. Dat is toch aardig wat geld.

We voorzien de proefsetting, de kalibratie – nog zo'n duur woord – van de toetsen in mei-juni 2023, zowel voor het secundair als voor het basisonderwijs om dan volledig te kunnen uitrollen in 2024.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik denk we dat een naamcompromis hebben, namelijk de Vlaamse 'Weytse' proeven. Dan hebben we alles. 'Weids', want we willen breed evalueren, niet item-respons, niet een op een. Daar was iedereen duidelijk over. 'Weyts' kunnen we op verschillende manieren schrijven. Wie foute spellingen hanteert, kan zeggen dat het fout is, en iemand die daar vrijer in is, kan zeggen dat het juist is. We benadrukken ook dat het gaat over de Vlaamse situatie en over de Vlaamse onderwijskwaliteit.

Collega's, het parlement moet er over meerderheids- en oppositiepartijen heen voor kiezen om de vinger aan de pols houden van onze onderwijskwaliteit, om niet af te hangen van een vierjaarlijks internationaal onderzoek en om scholen inzage te geven. Uiteraard wil dat niet zeggen dat het allemaal verdoken moet gebeuren en onder de mat moet worden geveegd. Ik verwijs naar de doorlichtingsverslagen van de Onderwijsinspectie. Die worden natuurlijk wel gepubliceerd. De resultaten van die toetsen moeten daar niet in, want dan zit je met hetzelfde resultaat. In de algemeenheid van de schooldoorlichting kan er worden gekeken welke leerlingen een school genereert en ook welke analyse de school daarvan in haar eigen beleid maakt en hoe ze zich inzet om die onderwijskwaliteit te verhogen.

Collega's, ik denk dat iedereen het erover eens is dat je niet gewoon kunt zeggen dat je goed bent omdat je zelf zegt dat je dat bent. Dat punt zijn we voorbij. We zijn dat alle ouders, alle leerlingen en alle leerkrachten verschuldigd. Een van de vragen die leerkrachten stellen, is of ze wel goed bezig zijn. We kunnen het ons niet permitteren om dan tegen de spiegel te zeggen dat we goed bezig zijn, al was het maar omdat de internationale vergelijking ons met de neus op de feiten drukt dat we wel degelijk achteruitgaan. Minister, u hebt alle steun van de N-VA-fractie om dat te ontwikkelen in het belang van de Vlaamse onderwijskwaliteit.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over een uitbreiding van het rouwverlof voor onderwijspersoneel – 3625 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, collega's, ik wil graag opnieuw een vraag stellen over een thema dat me heel na aan het hart ligt, namelijk het rouwverlof en mensen de gelegenheid geven om stil te staan bij het overlijden van een naaste en om dat te proberen te verwerken naast de administratieve rompslomp die een overlijden met zich meebrengt.

Ik heb nog niet zolang geleden over het thema ook een schriftelijke vraag gesteld, minister, namelijk over de manier waarop u zou tegemoetkomen aan de vraag tot de uitbreiding van het rouwverlof voor het onderwijspersoneel. De aanleiding was een oproep van Kom op tegen Kanker om het rouwverlof te verlengen voor onder meer mensen die een partner of kind verliezen. Eerder had ook de Gezinsbond die oproep al gedaan, en in de commissievergadering van 5 maart 2020 stelde ik er een vraag om uitleg over. Rouwen moet immers een basisrecht zijn. Rouwen is geen ziekte. Voor iemand die een partner of een kind verliest, is de impact zo groot dat het gewoon onmogelijk is om na enkele dagen te gaan werken. Heel wat mensen nemen ziekteverlof na een dergelijk verlies, terwijl – ik herhaal – rouwen geen ziekte is.

Momenteel krijgen onderwijspersoneelsleden in het kader van het omstandigheidsverlof bij het overlijden van een familielid vier dagen rouwverlof bij het overlijden van de echtgenoot, echtgenote of samenwonende partner of van een bloed- of aanverwant in de eerste graad van het personeelslid of van de samenwonende partner. In geval van overlijden van een andere bloed- of aanverwant van het personeelslid of van de samenwonende partner, in om het even welke graad, die onder hetzelfde dak woont als het personeelslid, worden twee dagen rouwverlof toegestaan.

Indien de overledene een bloed- of aanverwant is die niet onder hetzelfde dak woont, maar verwant is in de tweede graad van het personeelslid of van de samenwonende partner, betreft het één dag omstandigheidsverlof. Die periode is voor de nabestaanden veel te kort, in het bijzonder wanneer men een kind of partner verliest, en zelfs niet voldoende om de nodige praktische en administratieve zaken die met het overlijden te maken hebben, te regelen.

In uw antwoord op mijn vraag om uitleg van 5 maart 2020, minister, stelde u dat een eventuele uitbreiding van het rouwverlof bekeken zou moeten worden in overleg met andere sectoren. U wees ook op de specificiteit binnen het onderwijs, namelijk dat wanneer een leerkracht tien dagen afwezig is, er moet worden voorzien in vervanging. In de Kamercommissie Sociale Zaken werd op woensdag 26 mei 2021 het wetsvoorstel van collega Nahima Lanjri tot uitbreiding van het rouwverlof goedgekeurd. Bij overlijden van een partner of een inwonend kind voorziet het voorstel in tien dagen rouwverlof. Van die tien dagen zijn er drie die dienen te worden opgenomen tussen het moment van overlijden en de begrafenis. De overige zeven dagen zijn vrij te kiezen binnen het jaar na het overlijden. Het gaat dan over het overlijden van een partner of een kind. Ik was iets te snel in mijn vraagstelling, minister, toen ik het had over het inwonend kind, maar in amendementen, die nog niet allemaal beschikbaar waren bij het verslag van de Kamercommissie van 26 mei, is 'inwonend kind' uitgebreid naar alle kinderen, iets wat ik alleen maar kan toejuichen. De wetswijziging die vorige week is goedgekeurd in de Kamercommissie en dus snel ook in de plenaire vergadering van de Kamer zal voorliggen, is ook geldig voor pleegouders in het kader van langdurige pleegzorg.

Belangrijk om te vermelden is dat het wetsvoorstel unaniem is goedgekeurd en dus een heel breed draagvlak heeft gekregen in de Kamer.

In antwoord op mijn recente schriftelijke vraag antwoordde u als volgt:

"Ik heb nog geen overleg gehad met de sociale partners over het rouwverlof. Ik heb hierover evenmin overlegd met mijn collega-ministers. Ik wacht het resultaat van de besprekingen in de Kamer af.

De verdere modaliteiten bij een eventuele uitbreiding van het omstandigheidsverlof naar aanleiding van een overlijden, vormen eveneens onderwerp van overleg met de betrokken actoren. Indien nodig zal ik met hen bespreken voor wie een uitbreiding nodig is en hoe de vervanging eventueel geregeld kan worden."

Sta me toe dat ik het een beetje vreemd vind dat u stelt te wachten op wat er federaal zal gebeuren. Ik dacht dat we ook als Vlaanderen het voortouw konden nemen in de erkenning die het verlies van een heel dichte naaste met zich meebrengt. Maar goed, we zijn nu zover: de Kamercommissie heeft vorige week de uitbreiding van het rouwverlof goedgekeurd ...

De voorzitter: Mevrouw Schryvers, komt u tot uw vragen, want u gaat ver over uw spreektijd.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, ik denk dat er collega's zijn die véél langer aan het woord zijn geweest. En ik heb maar één vraag.

De voorzitter: Nee, toch niet.

Katrien Schryvers (CD&V): Ik kom tot mijn vraag. Nu het wetsvoorstel tot verlenging van het rouwverlof bij het overlijden van een partner of inwonend kind unaniem werd goedgekeurd in de bevoegde Kamercommissie: welke stappen zult u zetten, minister, om ook voor het onderwijspersoneel deze uitbreiding van het rouwverlof te realiseren?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mijn administratie werkt momenteel aan een ontwerp van besluit tot wijziging van de regeling met betrekking tot het omstandigheidsverlof voor het onderwijspersoneel, zodat ook voor hen een uitbreiding van het rouwverlof een feit kan worden. Over de concrete modaliteiten zal worden onderhandeld met de sociale partners, en natuurlijk ook met collega Somers, want ik denk dat dat dan moet gebeuren, niet alleen voor het onderwijsveld, maar voor alle Vlaamse ambtenaren. Het zou vreemd zijn als daar een verschil op zat.

Dit heeft wel een specifieke impact op het onderwijs. Daar hebt u het niet over gehad. Dat komt omdat een afwezigheid van tien werkdagen recht geeft op een reguliere vervanging. Dat is van een iets ingrijpendere aard dan in andere sectoren.

Ik wil niet vooruitlopen op de besprekingen die ik in het vooruitzicht heb gesteld, maar zo hebt u alleszins al een zicht op de stappen die ik vandaag aan het zetten ben.

U kunt ervan op aan dat we ook voor het onderwijs nu een versnelling hoger schakelen om zo het onderwijspersoneel snel duidelijkheid, maar vooral – wanneer zo'n drama zich voordoet – ook extra tijd en ademruimte te kunnen schenken om de schok van een overlijden te boven te komen.

Eerst moeten we nog een aantal forse stappen ondernemen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben heel tevreden dat u zo positief antwoordt en ook stelt dat het rouwverlof ook voor mensen in het onderwijs zou worden uitgebreid. Ook voor hen is het overlijden van een partner of een kind iets wat enorme gevolgen heeft en waar ze tijd en ademruimte voor nodig hebben om administratieve zaken te regelen, maar ook om dit een plek te geven en te verwerken.

Vanzelfsprekend besef ik, minister, dat er in het onderwijs specifieke vragen rijzen, zoals rond de vervanging. U weet dat in het wetsvoorstel voorzien is dat drie dagen moeten worden opgenomen tussen het overlijden en de begrafenis en dat de andere zeven dagen vrij nadien kunnen worden opgenomen binnen de periode van één jaar. Dat is anders dan tien werkdagen na elkaar, ook voor de vervanging. U weet ook dat momenteel voor sommige mensen ziekteverlof volgt op het omstandigheidsverlof omdat ze gewoon nog niet in staat zijn om het werk weer op te nemen.

Ik vind het heel positief dat u hier werk van zult maken. U voelt mijn tweede vraag al aankomen. Hebt u een idee wanneer dit gerealiseerd zou kunnen zijn?

Karolien Grosemans (N-VA): Minister, onze fractie steunt de uitbreiding van het rouwverlof voor Vlaamse onderwijspersoneelsleden die een partner of kind verliezen. We hebben het voorstel ook gesteund in de Kamercommissie Sociale Zaken. Uiteraard is de verlenging naar tien dagen na dat verschrikkelijke verlies, dat we ons niet kunnen voorstellen, geen maatstaf om het proces achter de rug te hebben. Zoals mevrouw Schryvers stelt, geeft het wel wat ademruimte. Helaas komt er een hele administratieve rompslomp bij. Daar krijgt men dan ook nog wat tijd voor.

U zult overleggen met minister Somers. Ik ben blij dat u hier versneld werk van maakt om dit voor Vlaamse onderwijspersoneelsleden mogelijk te maken. U haalt ook terecht aan dat dit een specifieke impact zal hebben. Dit is onderwijs. We zullen gewoon de besprekingen afwachten en zien in welke mate het resultaat zal afwijken van het federale voorstel.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat betreft de timing zijn er enkele factoren die ik niet zelf in de hand heb, en waarvoor het overleg met minister Somers moet plaatsvinden, en ook met de sociale partners. Ik denk dat de neuzen in dezelfde richting staan, en dat dit binnen enkele maanden een feit zou moeten zijn.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, dank u. Het is goed dat ook mensen die in het onderwijs staan, recht krijgen op het uitgebreider omstandigheidsverlof, namelijk tien dagen bij het overlijden van een partner of een kind. Dat is na vele jaren dat de vraag al wordt gesteld vanuit vele hoeken, een stukje erkenning van het verlies dat mensen meemaken. Zoals u zegt, voorzitter, is dat niet in dagen te vatten. Het is een stuk erkenning en bijstand die we hun op die manier geven. Ik hoop dat het op korte termijn zal worden gerealiseerd. Ik kan u zeggen dat ik vanzelfsprekend al dezelfde vragen heb gesteld aan minister Somers. We moeten er gewoon voor zorgen dat iedereen, waar die ook tewerkgesteld is, in welke situatie die zich ook bevindt, dezelfde mogelijkheden tot rouwverlof krijgt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over diversiteit in het onderwijs – 3627 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, recente stelde ik u een schriftelijke vraag over het aantal personeelsleden met een functiebeperking. Bij de analyse van het antwoord stelde ik tot mijn tevredenheid vast dat er ieder jaar meer onderwijspersoneelsleden met een beperking worden tewerkgesteld. In 2012 waren dat er nog 83 personeelsleden of 72,65 voltijdequivalenten (vte). Negen jaar later zijn er nu toch al 208 mensen die samen 164,23 voltijdequivalenten vertegenwoordigen.

Het grootste aantal personeelsleden met een functiebeperking vinden we in het secundair onderwijs. Vandaag zijn daar 89 mensen tewerkgesteld. In de centra voor basiseducatie en in internaten zijn dat er het minst: telkens worden er slechts drie personeelsleden met een arbeidsbeperking tewerkgesteld.

Het is goed nieuws dat het aandeel van personen met een beperking dat in het onderwijs is tewerkgesteld, jaar na jaar stijgt. Maar toch blijft hun relatief aantal tegenover de rest van de groep heel erg beperkt.

Het aandeel leraars met een beperking bijvoorbeeld bedraagt slechts 0,11 procent van het totale lerarenkorps. Voor kleuteronderwijzers en kinderverzorgers is dat nog veel minder: respectievelijk 0,06 procent en 0,05 procent tegenover het volledige personeelsbestand van kleuteronderwijzers en kinderverzorgers. De grootste groep van mensen met een beperking is aan de slag in een omkaderingsfunctie zoals administratief medewerker of conciërge.

In zijn advies rond diversiteit binnen onderwijs, stelt de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) dat in het schooljaar 2018-2019 slechts 0,7 procent van de studenten in de lerarenopleiding een tegemoetkoming van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) genoot en dus een beperking heeft. Tegelijkertijd hekelt de SERV ook het gebrek aan consequente en doordachte monitoring en onderzoek rond diversiteit in het algemeen in de lerarenopleiding en in het lerarenberoep.

In dit kader is het ook interessant om er het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap bij de hand te nemen. Naar aanleiding van de tweede bespreking van de implementatie van het VN-Verdrag in België, suggereerde het VN-Comité aan België om maatregelen te treffen rond het promoten en ondersteunen van opleiding en aanwerving van leerkrachten met een beperking.

En ten slotte verwijs ik ook graag naar ons eigen regeerakkoord waarin gesteld wordt dat ons lerarenkorps een betere weerspiegeling van de maatschappij moet worden.

Minister, welke zijn uw concrete ambities rond het verhogen van de tewerkstelling van onderwijspersoneelsleden met een beperking of chronische ziekte? Hoe werkt u aan deze ambities?

Hoe zult u schoolbesturen stimuleren en ondersteunen om nog meer mensen met een arbeidsbeperking of chronische ziekte aan te werven?

In welke mate zult u organisaties die focussen op het inzetten van mensen met een beperking in het onderwijs, zoals bijvoorbeeld Konekt, concreet ondersteunen om scholen nog meer en beter te bereiken?

Hoe zult u werk maken van een consequente monitoring en verder onderzoek naar diversiteit zoals gevraagd door de SERV?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: We streven allen naar een lerarenkorps dat zo maximaal mogelijk een weerspiegeling is van de samenleving.

Diversiteit in de personeelsformatie is een meerwaarde voor een school of instelling. Maar anderzijds is de ruimte om hierop in te grijpen voor mij als minister, maar evengoed voor de brede overheid, natuurlijk beperkt – tenzij we het debat zouden voeren in termen van quota, wat ik absoluut niet zou wensen.

De schoolbesturen zijn autonoom om hun wervings- en personeelsbeleid te voeren. Zij zijn het best geplaatst om de juiste kandidaten aan te werven die het best bij hun noden, verlangens en wensen aansluiten.

Zij kunnen binnen de beschikbare omkadering of met eigen middelen personeel aanstellen. Er bestaan op Vlaams niveau daarbij al heel wat stimulansen, incentives vanuit de bevoegde beleidsdomeinen die het vereenvoudigen om personen met een arbeidsbeperking te kunnen aanwerven.

Het welzijnsbeleid is daarmee ook een verantwoordelijkheid van het schoolbestuur. Voor de mogelijkheden waarover een schoolbestuur beschikt om bijvoorbeeld een personeelslid met een chronische ziekte te kunnen integreren, hebben we een specifieke omzendbrief voorzien, namelijk 'Welzijnsbeleid voor werknemers in het onderwijs: aangepast of ander werk'.

Wat personeel in onderwijs betreft, denk ik dat het belangrijk is om te begrijpen dat vooral het tekort aan geschoolde leerkrachten momenteel de prioriteit is. Ik denk dat het tekort van die omvang is dat schoolbesturen in de praktijk nu al met een meer open blik naar de arbeidsmarkt kijken. Als voorbeeld haalt u Konekt aan,

een organisatie met een grote maatschappelijke meerwaarde wat betreft de inclusie van mensen met een beperking. Dat is een bijzonder zinvol integratieproject, maar het gaat hier voor alle duidelijkheid niet over geschoolde leraren. Ik denk dat zij vooral bezig zijn met projecten in kleuterscholen, met co-begeleiders in het kleuteronderwijs, waarbij de school ook nog stagebegeleiding moet voorzien. Dat is echt eerder een integratieproject, dan een schooltewerkstellingsproject.

De SERV pleitte in zijn advies voor een doorgedreven monitoring van de diversiteit van het onderwijspersoneel. Wat betreft gender en functiebeperking kunnen we de gegevens nu al uit onze eigen databank halen. Ik heb recent een nulmeting laten houden naar de herkomst van het onderwijspersoneel door een koppeling met de gegevens van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ). We vallen daar terug op de definitie van buitenlandse herkomst zoals is vastgelegd door de Vlaamse Regering. Dat betekent: iemand van wie de huidige nationaliteit of de geboorternationaliteit niet de Belgische is of iemand van wie de geboorternationaliteit van de vader of de moeder niet de Belgische is. Daar zien we dat het aandeel leerkrachten van buitenlandse herkomst beperkt is, maar wel stijgt. In 2013 bedroeg dat aandeel 4,9 procent en in 2019 was dat 6,4 procent. Ik denk niet dat ik die cijfers al eerder heb meegegeven.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoorden en de cijfers. In deze vraag lag mijn focus niet echt op de diversiteit, maar de cijfers zijn toch wel interessant. Ik ga zeker nog een keer opnieuw luisteren en de cijfers ook noteren.

Inclusief onderwijs: ik had het al vermeld en u wijst er ook op dat we er inderdaad voor moeten zorgen dat ons onderwijs een afspiegeling is van de samenleving. Ik zie het niet alleen als een afspiegeling, maar ik vind ook dat we leerkrachten als rolmodellen moeten zien. Als er dan rolmodellen zijn van mensen die voor de klas staan met een functiebeperking, dan denk ik dat dat alleen maar onze inclusiviteit, ons inclusief onderwijs en onze inclusieve samenleving kan ondersteunen.

U legt ook de link met het lerarentekort. Wat mij betreft, moeten we iedereen die voor de klas wil staan, die in het onderwijs tewerkgesteld wil worden, de kans geven om dat te doen. U verwijst ook naar een nieuwsbrief en de mogelijkheden die er zijn. Mijn vraag is – en ik heb daarover ook al een schriftelijke vraag ingediend –: is er voldoende kennis over de tegemoetkomingen die men voorziet? Via het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) zijn er ook een aantal tegemoetkomingen. Is men daar binnen het onderwijs voldoende van op de hoogte? Hoe kunnen we onderwijsbesturen daar nog meer attent op maken?

U had het ook over het integratieproject, u had gelijk dat personen met een handicap geen personen zijn die effectief ook betaald worden. Ze hebben geen diploma, maar er bestaat wel een opleiding voor. Het feit dat we in tijden van levenslang leren iedereen stimuleren om competenties op te doen, kunnen we alleen maar stimuleren. Minister, anderzijds vind ik het nogal frappant dat er zoveel organisaties bestaan en dat er eigenlijk geen organisatie bestaat die zich inzet om meer personen met een handicap in het onderwijs te werk te stellen. Ik denk dat dat misschien wel iets is waar we naar op zoek moeten, hoe we dat voor een stuk gaan kunnen stimuleren en waarmaken. U hebt ooit de intentie gehad om een onderwijsambassadeur aan te stellen. Misschien moeten we wel op zoek naar een onderwijsambassadeur met een functiebeperking om op die manier net de diversiteit binnen ons lerarenkorps wat te verhogen.

Ik kijk uit naar uw reactie op een aantal van mijn voorstellen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega Vandromme, ik wil even inpikken op wat u op het einde zei. Moeten we op zoek naar een onderwijsambassadeur met een functiebeperking? Ik denk dat we vooral op zoek moeten gaan naar een goede onderwijsambassadeur die ervoor zorgt dat we maximaal mensen naar het onderwijs kunnen laten gaan. Dat zou willen zeggen dat we een onderwijsambassadeur zonder functiebeperking die dat wel goed zou kunnen doen, een handicap geven, namelijk dat hij geen handicap heeft. Dat lijkt me een rare redenering. Ik volg het beeld dat u schept. Als we leerkrachten met een functiebeperking hebben, moeten we die ook in het onderwijs meenemen.

Ik heb daarbij een bedenking. Dergelijke debatten worden ook gevoerd in de hogescholen. In welke mate en met welke functiebeperkingen kun je een leraar effectief een leraar laten zijn? Sta me toe. We zien weinig problemen in een leraar met een motorische functiebeperking, maar een leerkracht met een mentale beperking of met dyscalculie is een andere zaak. Ik zie collega Vandromme neen knikken. We zijn het daar al zeker en vast over eens. Ik ben blij dat er daar geen misverstand over is. We moeten opletten dat we daarin niet te voluntaristisch zijn, maar dat is bij deze gecorrigeerd. We moeten wel streven naar de maximale inzet van mensen met de juiste competenties in het onderwijs, ook als ze bijvoorbeeld een motorische beperking hebben. We moeten dat maximaal faciliteren. Minister, u haalde Konekt aan. Ik denk dat we die organisatie maximaal mee moeten ondersteunen om dat waar te maken.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Mijn collega Meuleman heeft daarover in het verleden al een aantal vragen gesteld. We vinden het als partij heel erg belangrijk dat diversiteit in het onderwijs een belangrijk aandachtspunt is, blijft en nog meer zal worden. Ik voel ook dat er in de commissie daarvoor een heel groot draagvlak bestaat. De SERV heeft eind vorige zomer daarover een rapport uitgebracht. U hebt ernaar verwezen, minister. Ik stel vast dat u met een aantal aanbevelingen aan de slag bent gegaan. U hebt een nulmeting gedaan en u bent ook bezig met een betere monitoring. Ik wil u daarvoor bedanken.

Ik vraag me een aantal zaken af. U zegt dat het aantal leerkrachten met een niet-EU-achtergrond in het onderwijs wat toeneemt. Dat is op zich een goede zaak. Dat zou een weerspiegeling van de samenleving moeten zijn. Weet u of dezelfde stijging waar te nemen is bij de lerarenopleiding? Ik neem aan dat u dat misschien niet uit het hoofd weet, maar ik zal u daarover dan een schriftelijke vraag stellen. Dat lijkt me belangrijk.

Ten tweede hebben we vanmorgen een hoorzitting gehad over re-integratie na ziekte. Ik zal niet alles herhalen wat ik vanmorgen heb gezegd, maar ik denk dat we ook op het vlak van re-integratie na ziekte een aantal beperkingen moeten wegnemen. Die moeten het mogelijk maken dat mensen met beperkingen vanwege ziekte of het wegvallen van motorische of andere functies terug ingeschakeld kunnen worden, eventueel halftijds. We hebben daarover vanmorgen een hele discussie gevoerd. We moeten toch beginnen na te denken hoe we op dat vlak ook kunnen bijdragen tot meer diversiteit.

Ten derde ben ik blij dat we het debat hier in de commissie vrij genuanceerd kunnen houden. Natuurlijk staan competenties voorop. Dat staat buiten kijf. Daarover is er geen enkele discussie. Ik ga ervan uit dat mensen met een diverse achtergrond, met een bepaalde handicap of die op een op een andere manier divers zijn, hetzelfde soort competenties hebben als niet-diverse mensen. Als we dat op een goede manier aanpakken, zullen we zonder quota komen tot een veel diverser lerarenkorps. Ik roep de autonome schoolbesturen op om de platgetreden paden van de werving te verlaten en verder te kijken dan ze momenteel doen. Het zal sowieso

moeilijk zijn omdat de kosten op de arbeidsmarkt groter worden. Ik denk dat heel wat schoolbesturen een heel goed aanwervingsbeleid voeren, maar sommige andere besturen vullen dat heel beperkt in. Als ze het wat ruimer zouden doen, zouden we al heel wat stappen vooruit zetten. Organisaties zoals Konekt kunnen op dat vlak bijsturen. We zijn dan ook voorstander van de toezegging om dergelijke organisaties beter te ondersteunen.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Ik wil ook kort nog even aansluiten, omdat het natuurlijk een heel breed thema is. Ik denk dat we allemaal, over alle partijgrenzen heen, onderschrijven dat het lerarenkorps een afspiegeling moet zijn van een inclusief Vlaanderen, waar we allemaal voor staan. Maar de relatie met het lerarentekort is ook aangehaald. Dat we daar meer dan een tand moeten bij steken is ons ook allemaal genoegzaam bekend.

De onderwijsambassadeur is al aangeraakt. Daar is al heel veel naar gevraagd maar we hebben nog geen antwoord gekregen. Bij deze herhalen we de vraag. U hebt in het verleden wel al geantwoord dat er gewerkt wordt met een communicatiebureau, waar inderdaad ook naar de rolmodellen is verwezen. Die rolmodellen gaan inderdaad over een breed spectrum, die staan als het ware symbool voor een inclusief Vlaanderen, dat iedereen vertegenwoordigt, ongeacht iemands achtergrond, afkomst of eventuele beperkingen. De vraag is hoever het staat met dat communicatiebureau. In welke mate hebben zij oog voor een divers lerarenkorps?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: We hebben vorige week nog maar de vraag met betrekking tot de communicatie besproken. De timing kan ik mij nu ook niet meer voor de geest halen, maar dat is ongetwijfeld wel opgenomen in het verslag.

Wat de thematiek vandaag betreft, dat er geen organisatie voor tewerkstelling voor personen met een handicap is in het onderwijs: ik zou eens moeten bevragen of dat werkelijk zo is. Alleszins wil ik wel de scholen aanmoedigen om net het perspectief en de steven te wenden naar vooral de ondervertegenwoordigde doelgroepen. Want daar is ook de winst het grootst.

Als je over diversiteit spreekt, dan wordt het debat enkel gevoerd over personen met een mentale of fysieke beperking, terwijl het natuurlijk ook gaat over andere categorieën, zoals genderpersonen en personen met een migratieachtergrond, enzovoort. Daar zou ik wel graag op focussen, opnieuw net omdat daar de winstkansen het grootst zijn. Daar kunnen we meer zieltjes winnen om in te schakelen. Sowieso zullen we rond deze specifieke problematiek een werkgroep oprichten rond re-integratie, waar de opdracht zal zijn om ook mensen met een beperking mee te nemen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Ik dank u voor uw antwoord. Ik heb misschien nog een aantal punten. Als ik vraag naar een ambassadeur met een functiebeperking, dan wil ik vooral ook wijzen op het feit dat de grootste winst te halen is uit de doelgroepen die ondervertegenwoordigd zijn in ons onderwijs. De minister haalde het ook al aan. En dan denk ik dat we misschien verschillende onderwijsambassadeurs moeten hebben om net als rolmodel te kunnen dienen om die specifieke mensen te kunnen aanspreken. Dat was een kleine bedenking.

Ten tweede blijf ik ervoor ijveren en blijf ik ook herhalen dat we van onze leerkrachten moeten verwachten dat dat mensen zijn die expert zijn, die een diploma gehaald hebben, een educatief diploma. Dat betekent dus ook, collega Daniëls, dat ze geslaagd zijn. Als u doelt op het feit dat we mensen voor de klas zouden zetten

met mentale beperkingen, dan kan dat niet de bedoeling zijn. Ze moeten altijd een diploma gehaald hebben. Ik ken trouwens ook mensen die met bepaalde leerstoornissen toch voor de klas staan, en die zich misschien zelfs heel sterk kunnen inleven in wat het is om als leerling met een leerstoornis in een klas te zitten. Maar die hebben dan heel veel inspanningen gedaan om hun diploma te behalen. Zo heb ik zelf ooit een leerling in de klas gehad die stotterde, en ze is erin geslaagd om nu zelf in de klas te staan. Ik hoor ze soms nog via de sociale media, en ze is nog altijd heel trots dat ze die keuze heeft gemaakt.

Ik heb nog een derde puntje, al wil ik de hoorzitting van deze morgen niet overdoen. Ik denk dat we daar heel veel uit geleerd hebben. Wat mijn bezorgdheid is, is dat we niet moeten gaan nadenken over welke aspecten eigen zijn aan het onderwijs en scholen die de inclusie voor een stuk gaan belemmeren, maar wel over welke onderwijs- en schoolspecifieke aspecten die inclusie net kunnen bevorderen. Hoe kunnen we die aspecten versterken? Minister, ik kijk uit naar de verdere inspanningen in uw beleid om ons lerarenkorps meer divers te maken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over elders verworven competenties – 3630 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, de Vlaamse Regering heeft al eerder ingezet op het erkennen van verworven competenties en heeft een EVC-beleid (elders verworven competenties) uitgebouwd op basis van beroepskwalificaties. Zo kunnen we de beschikbare profielen op de arbeidsmarkt optimaal inzetten. Via EVC-trajecten kan men de nadruk leggen op talenten, competenties, kennis en ervaring. De Vlaamse Regering werkte eerder al een kader uit om verworven competenties te kunnen laten erkennen. Dat gebeurt in een EVC-traject, dat bestaat uit vier stappen: het benoemen van de competenties, het in kaart brengen van de competenties, het laten beoordelen van competenties en het certificeren van competenties. Er zijn ook EVC-testcentra, bijvoorbeeld via het volwassenenonderwijs, de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) of sectororganisaties. Momenteel kan men voor diverse beroepen zijn of haar ervaring laten erkennen.

Het gemeenschappelijke kwaliteitskader voor EVC-standaarden houdt rekening met de mogelijkheid van een geactualiseerde EVC-standaard. Dat is zo geregeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 26 april 2019. De basis voor een EVC-standaard is de bijhorende beroepskwalificatie. Als de beroepskwalificatie wordt aangepast, kan het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS) de ontwikkelingscommissie samenbrengen om de EVC-standaard te actualiseren. Na goedkeuring van een geactualiseerde EVC-standaard door de bevoegde ministers geeft AHOVOKS aan welke van de bestaande EVC-instrumenten binnen het jaar moeten worden aangepast. Vanaf dat moment is zowel de erkenning van nieuwe EVC-testcentra als het toezicht op bestaande EVC-testcentra gebaseerd op de geactualiseerde EVC-standaard.

Artikel 2 van hetzelfde besluit bepaalt dat een lijst van beroepskwalificaties waarvoor een EVC-traject kan worden uitgewerkt ter kennisgeving aan de Vlaamse Regering wordt voorgelegd. De lijst is opgemaakt rekening houdend met de inbreng van onderwijs- en opleidingsaanbieders, sectoren, organisaties of strategische adviesraden, en met de maatschappelijke of economische relevantie. Ook VDAB is daar steeds bij betrokken.

Er zitten een aantal extra assessments en EVC's in de pijplijn. De ontwikkeling van de instrumenten kost echter heel veel energie en tijd, maar ook veel geld. De pedagogische begeleidingsdiensten kregen tot nu toe al twee keer projectmiddelen. Gezien het vele werk is niet duidelijk hoe men dit zonder extra middelen verder kan uitwerken. Daarnaast zijn er ook wel wat vragen omtrent de EVC-financiering in het volwassenenonderwijs. Voor enkele beroepskwalificaties die eerder zijn uitgebreid, zoals kinderbegeleider, is de financiering onvoldoende. Ook de inplanning van de EVC's binnen een centrum voor volwassenenonderwijs (CVO) is niet vanzelfsprekend. CVO's hebben in dezen meer zekerheid nodig.

Minister, vandaar de volgende vragen voor u. Wanneer wordt duidelijk voor welke nieuwe beroepskwalificaties er een EVC-traject zal worden uitgewerkt? Erkent u de geschetste problemen? Worden er nog extra middelen uitgetrokken voor de pedagogische begeleidingsdiensten specifiek om deze EVC-ontwikkelprocessen voort te zetten? Hoe zult u tegemoetkomen aan de vragen van de CVO's omtrent de financiering en de inplanning?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik wil eerst zeggen dat wij jaarlijks een bevraging bij alle belanghebbenden organiseren om na te gaan voor welke beroepskwalificaties het zinvol is om die EVC-trajecten uit te werken. Dit voorjaar hebben we opnieuw de diverse sectoren en onderwijs- en opleidingsaanbieders bevroegd. We stelden ook al vragen over de concrete implementatie van de EVC-trajecten. Bijvoorbeeld, wie zal optreden als EVC-testcentrum? Zal er ook worden geïnvesteerd in het uitwerken van een praktijkproef? Hoe groot is de potentiële doelgroep die men voor ogen heeft? Op basis van de resultaten van die bevraging bepalen we nu in overleg met het Departement Werk en Sociale Economie en VDAB de prioriteiten. De definitieve selectie van de beroepskwalificaties waarvoor er een EVC-traject zal worden uitgewerkt, zou dan eind deze maand moeten kunnen gebeuren. Het concreet uitwerken van die EVC-trajecten start dan eerst met de ontwikkeling van EVC-standaarden. In september zien we dat. De volledige lijst met alle beroepskwalificaties waarvoor EVC-trajecten kunnen worden uitgewerkt, zullen we ook altijd opnemen op de website www.erkennenvanverworvencompetenties.be.

Het klopt dat het uitwerken van EVC-instrumenten om de beoordelingen van de verworven competenties uit te voeren, tijdrovend en ipso facto dus ook duur is voor de centra voor volwassenenonderwijs. Om daaraan tegemoet te komen heb ik ervoor gekozen om dit jaar 130.000 euro toe te kennen voor EVC-projecten. Daarmee kunnen de CVO's leraren gedeeltelijk vrijstellen om over de centra heen op een uniforme wijze nieuwe EVC-instrumenten te kunnen ontwikkelen. Ik geef ook een subsidie van 75.000 euro om een projectmedewerker aan te trekken, die als taak heeft de betrokken CVO's uit alle netten te ondersteunen en ook mee die EVC-instrumenten te ontwikkelen.

Ik wil ook meegeven dat er voor de financiering van de EVC-trajecten in het volwassenenonderwijs verschillende mogelijkheden zijn. Wat de erkende EVC-testcentra betreft, naast de projectmiddelen die ik al heb vernoemd, is sinds 1 september in het decreet voor het volwassenenonderwijs ingeschreven dat CVO's die erkend zijn als EVC-testcentrum, per geteste EVC-kandidaat aanvullende leraarsuren kunnen ontvangen voor het daaropvolgende schooljaar. Dat is een vorm van structurele financiering. Die dient ook, opnieuw, voor het ontwikkelen en afnemen van de evaluaties. Dat laat centra dus toe om personeelsleden in te zetten om als assessor op te treden in de EVC-trajecten, en tegelijk ook om tussentijds de proeven bij te sturen of te actualiseren.

In het kader van Edusprong zullen we daarnaast ook relancemiddelen uittrekken voor het uitwerken van een gemeenschappelijk vrijstellingenkader ter ondersteuning

van de centra. Daardoor kunnen de centra hun expertise bundelen in het versneld uitwerken van vrijstellingstesten, met respect, natuurlijk, voor de rol die de pedagogische begeleidingsdiensten ter zake opnemen.

Kortom, ik hoop dat u kunt merken dat we wel wat belang hechten aan een doel-en maatgericht EVC-beleid. Ik sta erop dat elke cursist bij zijn binnenkomst in een centrum ook wordt gescreend in functie van een vlot traject naar de juiste modules. Als bij die screening zou blijken dat een potentiële cursist niet de volledige opleiding moet doorlopen, maar vrijstellingen kan krijgen, dan is de kans veel groter dat die volhoudt. Dat lijkt me een win-winsituatie: potentiële cursisten haken minder snel af en behalen het bewijs van een beroepskwalificatie, de centra genereren middelen door de inschrijvingen en de reeds bestaande kwalificatiebonus, en de maatschappij telt meer gekwalificeerde mensen. Iedereen wint dan, dus.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoorden. U haalde het aan: dit is winst voor de hele samenleving. 2021 is het jaar van het levenslang leren. Corona zorgt ervoor dat er toch nog wel een extra uitdaging is en blijft. In elk geval denk ik dat onze fractie in dezen een belangrijke partner kan zijn om bij elke Vlaming de 'leergoesting' te doen groeien. U geeft aan dat er een EVC-coördinator komt. Dat kan ik alleen maar toejuichen. Anderzijds hoor ik ook wel hoeveel werk het daadwerkelijk is om alles in orde te brengen. Dat is ongezien. Vandaar ook mijn vraag. Minister, u spreekt over extra uren die zouden kunnen worden gegenereerd door het afnemen van EVC-assessments enzovoort. Wat betekent dat? Hoeveel uren zijn er dan al toegekend? Dat is immers in een laatste fase, natuurlijk. De middelen die nu worden gevraagd, zijn middelen die nodig zijn voor de voorbereidende processen. Zullen daarvoor nog extra middelen worden ingezet?

Over de inplanning was er ook nog niet echt een duidelijk antwoord. Wat is uw visie daarop? Erkent u dat?

Dan heb ik nog twee extra puntjes. EVC's worden niet gebruikt om generieke competenties te valideren, want die zijn niet gekoppeld aan een beroepskwalificatie. Ziet u mogelijkheden op dat vlak? Hoe zouden we daaraan kunnen sleutelen als we echt willen dat mensen meer opleidingen volgen en kwalificaties halen, en dat ze niet afhaken? Ik denk dat we daar alles aan moeten doen, en dan is het misschien ook wel belangrijk om te onderzoeken hoe we die generieke competenties kunnen valideren.

Dan is er nog de invulling van de EVC's, die heel sterk gericht zijn op het behalen van een eindkwalificatie. Deelcompetenties kunnen enkel worden gevalideerd als ze als dusdanig in een beroepskwalificatie worden omschreven. Dat gebeurt echter zelden, omdat dat niet de insteek is van een beroepskwalificatie, waardoor EVC's minder geschikt zijn om vrijstellingen te genereren en de leerroute in te korten. Minister, ik denk dat daar ook nog winst te boeken is, door daarop in te zetten. Ik vraag mij af of u dat ook zo ziet.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, collega's, het thema van de EVC's is een thema dat we met de N-VA en met velen al lang aansnijden. Het is volgens mij ook een gebied dat nog te veel onontgonnen is voor onze instellingen in het hoger onderwijs en ons volwassenenonderwijs. Er wordt op bepaalde momenten ook nog te veel gekeken binnen associaties, wat ik betreur. De waarde en de kracht van wat iemand heeft verworven door elders te werken, door de ervaring die hij heeft opgedaan, mogen we immers echt niet onderschatten. Uiteraard hangt daar ook een kwaliteitselement aan vast. De kwestie is dan natuurlijk hoe we de elders verworven competentie

bepalen, hoe die wordt gevalideerd, welke civiel effect we daaraan geven en hoe we dat evalueren. Dat is inderdaad de moeilijkheid als het gaat over EVC's.

Minister, wat de punten betreft die u naar voren hebt gebracht, die EVC-instrumenten, die projectmedewerker, dat lijkt me een goede opstap. Er zijn al samenwerkingen tussen hogescholen, tussen universiteiten om dat in kaart te brengen. Ik wil eigenlijk een oproep doen aan alle instellingen en alle instanties: maak, als we spreken van onaangeboorde groepen, nu met corona van de nood een deugd. Er zijn veel mensen die blijkbaar hebben ontdekt dat de job die ze doen, interessant is geweest, maar dat er blijkbaar ook nog andere interessante jobs te doen zijn, mensen die ooit hebben gekozen en zich nu heroriënteren. Ik denk dat het EVC-instrument daar het geknipte instrument voor is, en ik denk dat we dat inderdaad verder moeten faciliteren. Ik roep echter onder andere de hogeronderwijsinstellingen ertoe op om de oogkleppen af te nemen en verder te kijken dan 'Komt die van bij ons of komt die niet van bij ons?' Dat zegt immers natuurlijk niets over de competentie van die persoon in kwestie.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De vraag werd gesteld hoe dat dan in zijn werk gaat met de aanvullende leraarsuren die de CVO's dan ontvangen voor het ontwikkelen en afnemen van EVC-tests. Er is een regeling getroffen waardoor het CVO 12 aanvullende leraarsuren per geteste kandidaat ontvangt voor een beroepskwalificatie of een deelkwalificatie die volgens het opleidingsprofiel minder dan 300 lestijden vergt. Gaat het over tussen 300 en 800 lestijden in het opleidingsprofiel, dan krijgt het CVO 18 aanvullende leraarsuren. Voor opleidingsprofielen die 800 of meer lestijden behelzen, krijgt men 24 aanvullende leraarsuren.

Wat geeft dat tot op heden? Het is natuurlijk een moeilijk parcours, maar wel een parcours dat we absoluut willen afleggen. Daar hoeft ik het argument van de twee laatste sprekers niet voor te herhalen. Sinds de goedkeuring van de regelgeving zijn er zeventien EVC-standaarden ontwikkeld. Tien zijn erkend door mezelf en collega Crevits. Op basis van de tien erkende EVC-standaarden zijn er zeven EVC-instrumenten goedgekeurd. Die drie andere EVC-instrumenten worden op dit moment herwerkt, omdat er daar bij de toetsing wel wat tekorten werden vastgesteld.

Momenteel worden er door 28 erkende EVC-testcentra EVC-trajecten aangeboden. Dat zijn 25 CVO's en 3 aanbieders die geen CVO zijn, maar die wel erkend zijn via het gemeenschappelijk kwaliteitskader. Over het aantal kandidaten kan ik nog geen gevalideerde cijfers meegeven. Die zullen dra wel volgen, denk ik, maar dat is nog even wachten.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Onze fractie wil er alles aan doen om die EVC's ook nog meer ingang te doen vinden. Minister, we kijken uit naar wat u allemaal nog in de pipeline hebt hierrond.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.